PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb postale I gruppo — Cena 60 lir — Leto XXIII. Št. 276 (6860) — TRST, sreda, 22. novembra 1967

PETNAJST DRŽAV JE SLEDILO VELIKI BRITANIJI

Laburistični poslanci solidarni z vlado Izjave ministra za trgovino v zbornici

Ameriški tajnik za zaklad je izjavil, da je Francija zapustila zlati pool in da se je bati «špekulativnega napada na dolar»

LONDON, 21. — Do sedaj je 15 držav sledilo primeru Velike Britanije in so razvrednotile svojo valuto. Te so Nova Zelandija, Irska, Danska, Izrael, Hong Kong, Španija, Fidži, Malta, Gvajana, Bermudi, Malavi, Ciper, Gambija, Mauritius in Barbados.

Naslednje države pa so sporočile, da ne bodo razvrednotile svoje valute: ZDA, Kanada, Francija, Zahodna Nemčija, Italija, Belgija, Nizozemska, Luksemburg, Južna Afrika, Japonska, Rodezija, Jordanija, Turčija, Zambija, Saudova Arabija, Libanon, Libija, Singapur, Malezija, Bahreini, Avstrija, Jugoslavija, Avstralija, Čad, Kongo-Brazzaville, Dahomej, Maroko, Bahamski otoki, Pakistan, Portugalska, Kenija, Uganda, Tanzanija, Kuvajt, Norveška, Švedska, Finska, Irak, ZAR, Indija, Nepal, Gana, Grčija, Nigerija in Argentina.

Britanski zunanji minister Brown je danes zanikal, da je Francija zahtevala od Velike Britanije razvrednotenje funta šterlinga. Neki konservativni poslanec je vprašal, kakšen odgovor je Brown dal francoskemu zunanjemu ministru de Murvillu, ki je baje izjavil, da mora Velika Britanija razvrednotiti funt, kakor je Francija razvrednotila frank, preden je stopila v evropsko skupno tržišče. Brown je odgovoril, da francoski zunanji minister ni postavil nobenega takega predloga.

Ameriški državni tajnik Dean Rusk je izrazil zadovoljstvo, ker ni razvrednotenju britanskega funta sledilo razvrednotenje številnih drugih držav. Dejal je, da bi verižna reakcija glede tega povzročila «veliko nestabinost na mednarodnih finančnih trgih». Pripomnil je, da se bo ameriška vlada trudila povečati ameriški izvoz.

V Londonu so se danes znova odprle banke in borze. Začetek gospodarskega dneva je bil razgiban in nekoliko zmeden. V začetku je funt kvotiral više, kakor je uraden tečaj, in sicer 2,4195 dolarja. Angleška banka je sporočila, da je pooblaščen tečaj 2,40 dolarjev z razliko dveh centov v obe smeri. Na delniškem trgu se je dan začel z nizkimi tečaji, ki pa so se pozneje dvignili. Vendar pa stanje še ni ustaljeno.

Danes se je sestala laburistična parlamentarna skupina in se posvetovala o gospodarski politiki vlade. Na splošno je vladala med njimi neobičajna solidarnost. Ko je začel govoriti finančni minister Callaghan, so ga vsi poslanci toplo pozdravili. Callaghan je med drugim izjavil, da je bil sklep o razvrednotenju pravilen, ker bi vsaka druga pot pomenila razvrednotenje valute drugih držav, kar bi uničilo vsako drugo prednost. Vendar pa bo treba počakati še nekaj časa, preden se bodo pokazale prednosti in nevšečnosti razvrednotenja. Minister je sporočil, da bodo ukrepe v korist revnejšim kategorijam napovedali ko se bodo pokazali prvi znaki zvišanja cen.

V spodnji zbornici je Callaghan odgovarjal na razna vprašanja poslancev. Izjavil je, da se ne bo postavilo vprašanje vloge funta kot rezervne valute, dokler ne bodo imeli zadovoljivih pogovorov s tistimi, ki imajo račune v funtih. Pripomnil je, da je pripravljen začeti konstruktivne pogovore o mednarodni vlogi funta. Toda ne verjame ,da bi glede tega moglo nastati nobeno vprašanje pred morebitnim vstopom Velike Britanije v skupno evropsko tržišče.

Predsednik vlade Wilson pa je izjavil, da bo Velika Britanija sedaj na močnejšem položaju spričo posledic, ki bi nastale z vstopom Velike Britanije v evropsko skupnost, zlasti če se pomisli, da so bili nekateri mnenja, da je prav funt šterling ovira za vstop.

Minister za trgovino, ki je začel dvodnevno debato o razvrednotenju funta, je izjavil, da je bila edina alternativa, ki jo je imela vlada, poleg razvrednotenja, gospodarska politika, kakršno so vodili konservativci, ali pa najeti novo ogromno mednarodno posojilo. Minister je dalje izjavil, da so dolar, marka, frank in lira ter druge valute obdržale svoj položaj, ker ni Velika Britanija nastopila enostransko. Zatem je minister dejal, da, če bi se napovedani ukrepi pokazali za neprimerne, jih bo vlada okrepila. Poudaril je, da je razvrednotenje težka pot.

Predstavnik opozicije je obtožil vlado nesposobnosti in slabega vladanja. Dejal je, da je od dneva, ko je finančni minister sklenil razvrednotiti funt, t. j. pred petnajstimi dnevi, do dneva napovedi, stalo podpiranje šterlinga milijardo šterlingov, od četrtka do sobote pa so potrošili 300 milijonov šterlingov. Kritiziral je tudi zvišanje obrestne mere, češ da bo to prineslo mnogo denarja v kratkem roku, «kar je manj zaželeno».

Finančni minister je zavrnil predlog nekega konservativnega poslanca, naj bi za angleške turiste, ki potujejo v tujino, zvišali dovoljeno količino valute, ki znaša sedaj 50 šterlingov.

Pekinški dopisnik japonske agencije «Kyodo» poroča, da je kitajska ljudska banka sporočila danes nov tečaj med kitajskim juanom in angleškim funtom, s čimer je sporočila, da Kitajska ne bo razvrednotila svoje valute. Novi tečaj je 587.80 juanov za sto funtov za nakup in 593,8 juanov za 100 funtov za prodajo.

V nekaterih japonskih krogih pravijo, da je Kitajska baje predlagala številnim zahodnoevropskim državam, naj bi angleški funt zamenjali s francoskim frankom ali z zahodnonemško marko kot osnovno valuto za mednarodne transakcije. S tem se hoče Kitajska zavarovati pred morebitnim novim razvrednotenjem britanskega funta.

V Washingtonu je ameriški tajnik za zaklad Henry Fowler izjavil, da se je Francija umaknila iz zlatega poola in da so ZDA zvedele pred časom za to francosko odločitev.

Na tiskovni konferenci je Fowler izjavil, da je dolar sedaj «v prvi črti» zaradi razvrednotenja britanskega funta. Dejal je, da se je vedno bati, da bo proti dolarju sprožen napad v špekulativne namene. Pripomnil je, da je zahteva predsednika Johnsona za 10-odstotni dodatni davek «dvakrat važna», da se prispeva k obrambi dolarja.

Zatem je Fowler izjavil, da uvedba nadzorstva nad privatnim kreditom ne bi bila odgovor na sedanje probleme ameriških finančnih trgov. Na vprašanje, ali je mnenja, da je mogoč špekulativni napad na dolar zaradi razvrednotenja funta, je Fowler odgovoril: «Da, to je stvar, ki se je vedno bojimo.»

Nato je izjavil, da vse to ne pomeni, da funt ne sme več veljati kot rezervna valuta. Dejal je, da ne more potrditi informacij, češ da je Francija odklonila sodelovanje pri mednarodnem posojilu 1600 milijonov dolarjev Veliki Britaniji, da bi podprli funt. Izjavil je tudi, da ni vznemirjen zaradi umika Francije iz zlatega poola.

Fowler je izjavil, da je zvišanje davkov edini in najvažnejši ukrep, ki ga kongres lahko sprejme, da obdrži zaupanje v dolar, da pobija inflacijo in da ohrani konkurenčno sposobnost ameriških proizvodov v tujini.

Na koncu je Fowler izjavil, da so glavne države, ko so sklenile, da ne bodo razvrednotile svoje valute, preprečile motnje v svetovni trgovini in v zahodnem gospodarstvu.

ZK Slovenije o izvajanju reforme

LJUBLJANA, 21. — CK Zveze komunistov Slovenije je nadaljeval danes zasedanje, ki ga je prekinil preteklo nedeljo, odnosno pretekli teden, in sprejel sklep o idejno političnih vprašanjih izvajanja reforme, ki so bila glavna tema devetega zasedanja.

Po razpravi, v kateri je sodelovalo 12 članov CK, je bil predlog pripravljenih sklepov dopolnjen s predlogom Vinka Hafnerja, ki gre za tem, da se omogoča razvoj zasebnega dela tudi z družbenimi sredstvi, če se to za način dela pokaže kot bolj racionalno. Sprejet je bil tudi predlog Vide Tomšič, da se administrativni ukrepi na področju zasebnega dela uporabljajo predvsem, da se prepreči izkoriščanje človeka po človeku in bogatenje na račun drugih.

Po predlogu republiškega tajništva za pravosodstvo in splošno upravo Slovenije ter vseh upravnih organih in organizacijah Slovenije, ki opravljajo posle, pomembne za družbeno politično skupnost, je uveden s 1. januarjem novi delovni čas. Po tem predlogu bi te ustanove delale od 8. do 16.30, oziroma od 8.30 do 17. ure, ob petkih pa od 8.30 do 16.30 s polurnim odmorom. V drugi varianti se predvideva enourni odmor, s tem da se delo konča še pol ure kasneje.

NADALJUJEJO SE OSTRI BOJI BLIZU DAK TO

Tisoč ameriških padalcev obkoljenih pod močnim ognjem osvobodilnih sil

Velike izgube na obeh straneh - Johnson se posvetuje s svojimi sodelavci - Ameriški ekonomist Galbraith predlaga umik ZDA iz Vietnama in priznanje osvobodilne fronte

SAJGON, 21. — Na področju Dak To se nadaljujejo ostri boji med ameriškimi in osvobodilnimi četami. Posebno ostri so boji na pobočjih griča 875, ki je oddaljen 22 kilometrov od Dak To. Danes se je nekaterim ameriškim helikopterjem posrečilo pristati na pobočju griča 875 in odpeljati nekaj ranjencev, ki so pripadali obkoljenim ameriškim četam na tem področju. Še prej so ameriška letala odvrgla na grič več ton napalmskih bomb.

Ameriško poveljstvo je javilo, da so imeli Američani na tem sektorju 239 mrtvih in 775 ranjenih, med partizani pa je po teh poročilih bilo 1143 mrtvih. Ameriško poročilo pravi, da sedaj ni bližnje nevarnosti, da bi partizani zasedli Dak To, ker so Američani in sajgonske čete zasedli nekatere vrhove okoli Dak To. Stanje pa je še vedno zelo nevarno ob pobočjih griča 875. Kljub temu, da so Američani odvrgli na tone napalmskih bomb samo sto metrov od ameriških padalcev, ki so blokirani na pobočju, jim ni uspelo izgnati osvobodilnih čet iz njihovih utrjenih postojank. Stanje okoli tisoč padalcev, ki so blokirani na pobočju griča, je zelo kritično. Odrezana jim je pot za umik in močan ogenj osvobodilnih čet onemogoča njihovo oskrbovanje z živili in streliivom po helikopterjih. Do sedaj je uspelo pristati samo enemu helikopterju, ki je odpeljal nekaj ranjencev. Eno od ameriških letal je odvrglo večjo bombo na skupino ameriških ranjencev na tem pobočju, od katerih jih je bilo dvajset ubitih. Ranjenci so praktično brez pomoči, ker so vsi zdravniki in bolničarji padli v boju. Boji na tem področju trajajo že tri tedne.

Na področju delte reke Mekong je ameriški helikopter po pomoti obstreljeval južnovietnamsko enoto in ubil 11 vojakov.

Včeraj so ameriška letala znova bombardirala področja okoli Hanoja in Hajfonga. Sestreljenih je bilo 12 ameriških letal.

WASHINGTON, 21. — Predsednik Johnson se je udeležil danes v Beli hiši sestanka z glavnimi sodelavci v vladi in s tremi predstavniki v Južnem Vietnamu. Navzoči so bili podpredsednik Humphrey, državni tajnik Dean Rusk, tajnik za obrambo McNamara, predsednik odbora glavnih štabov general Wheeler, ameriški poslanik v Sajgonu Bunker, general Westmoreland, ravnatelj programa za «pomirjenje» v Južnem Vietnamu Robert Komer in ravnatelj CIA Helms skupno s tremi predsednikovimi svetovalci.

Robert Komer je izjavil, da bo proces «pomirjenja» zelo dolg in bo trajal mnogo več, kakor vojaške operacije. General Westmoreland je trdil, da «se začenja videti možnost konca vojne v Vietnamu» in da «je upanje sovražnika propadlo». Dejal je tudi, da se bo prihodnje leto začela «nova faza» vojaških operacij. Pripomnil je, da se bodo tedaj trudili, da se poveča učinkovitost južnovietnamskih čet, da bodo lahko «prevzele večjo nalogo v vojni». Po njegovem bodo v pričakovanju «končne faze» operacije v Vietnamu «lahko začeli zmanjševati število ameriških vojakov, sproti ko bo južnovietnamska vojska modernizirana in bo do največje mere povečala svojo sposobnost». Dalje je Westmoreland izjavil, da bodo postopoma prepustili južnim Vietnamcem vojaška oporišča in pristaniške naprave in ti si bodo prevzeli «končno nalogo očistiti deželo». Ta naloga pa bo «verjetno «trajala več let». Izjavil je, da nameravajo ZDA s prihodnjim letom zmanjšati število svetovalcev v južnovietnamski vojski. Na koncu je Westmoreland dejal, da «sovražnik sedaj zgublja vojno».

Westmorelanda so vprašali, ali so upoštevali možnost, da bi postavili z atomskim izžarevanjem pregrado med Severnim in Južnim Vietnamom. Odgovoril je, da so proučevali številne ideje in da «sumi, da je med temi idejami tudi omenjena».

Ameriški ekonomist John Kenneth Galbraith, ki je profesor na Harvardovi univerzi in je bil svoj čas ameriški poslanik v Indiji, predlaga v svoji zadnji knjigi «praktično rešitev», ki naj omogoči ZDA umakniti se iz Vietnama in napraviti konec «najslabšemu problemu našega časa».

Po njegovem mnenju bi prva faza praktične rešitve, ki bi bila izvedljiva in sprejemljiva za ZDA in Vietnam, morala biti v reviziji političnih smotrov ZDA. Washington bi moral priznati, da Sajgon nikakor ne nadzoruje Južnega Vietnama da osvobodilno gibanje navdihuje nacionalistični čut in da je politična oblast v Vietnamu v vaseh, ki so pod nadzorstvom osvobodilne fronte.

Galbraith predlaga načrt v treh točkah: 1. Takojšnja ustavitev bombardiranja Severnega Vietnama. 2. Umik vojaških sil z «izpostavljenih položajev» v Južnem Vietnamu. 3. Prekinitev bombardiranja položajev osvobodilne vojske v Južnem Vietnamu.

Galbraith, ki je večkrat kritiziral Johnsonovo politiko v jugovzhodni Aziji, pravi zatem, da so ZDA zapletene v vojno, «ki je ne morejo dobiti, ki je ne smejo želeti dobiti, ki je ne dobivajo in ki je ljudstvo ne podpira». Nato dodaja, da njegov načrt priznava oblast osvobodilne fronte in ustvarja s tem enega temeljnih pogojev za pogajanja. «Nihče, ki ima drugo alternativo, dodaja, ne bi prišel k pogajanjem, da bi razpravljal o svojem uničenju.»

Zatem pravi, da je ameriški državni departma zgrešil, ker je videl v tej vojni «komunistično zaroto, ki jo vodita Peking in Moskva». «Sedaj, ko so se odnosi med Sovjetsko zvezo in Kitajsko ohladili skoraj do prekinitve diplomatskih odnosov, zaključuje Galbraith, je državni departma zvalil vso odgovornost na Hanoj.»

Moskovska «Pravda» objavlja izjave treh ameriških mornarjev, ki so dezertirali, s tem da so 23. oktobra zapustili ameriško letalonosilko in se nato skrivali na Japonskem. Vsi trije so poudarjali ameriške zločine v vietnamski vojni in da bi moralo ameriško ljudstvo, skupno z drugimi miroljubnimi silami na svetu začeti korake za konec te vojne. Eden od treh je izjavil, da vojaška služba v ameriški vojski spreminja človeka v žival, ter je obsodil množično pobijanje v Vietnamu.

Japonska policija meni, da so štirje mornarji zapustili Japonsko z neko sovjetsko ladjo.

Ameriški državni departma je danes sporočil sovjetskemu poslaniku v Washingtonu protest ameriške vlade, ker je dala zavetje omenjenim mornarjem, ki so nepooblaščeno zapustili letalonosilko «Intrepid».

Včeraj nov spopad med Izraelci in Jordanci

Dve izraelski letali sestreljeni - Sovjetska resolucija v varnostnem svetu

AMAN, 21. — Po včerajšnjem spopadu med Izraelci in Jordanci ob reki Jordan so Izraelci danes znova obstreljevali taborišče jordanskih beguncev v Al Karama na vzhodnem bregu Jordana blizu Jeriha. Pri včerajšnjem izraelskem napadu je bilo ubitih 14 oseb, ranjenih pa 28.

Danes so Izraelci začeli streljati s topovi ob 8. uri po krajevnem času na jordanske položaje, pozneje so napadli z letali vojaške položaje in oklepna vozila Jordancev. Na področju Jeriha je bil oster spopad med tanki. Na tem področju so se ponavljali spopadi med Jordanci in Izraelci v zadnjih treh dneh. Do danes pa ni nastopilo letalstvo. Današnji spopadi so se končali opoldne (ob 11. uri po krajevnem času). Jordansko protiletalsko topnistvo je sestrelilo dve izraelski letali. Prvo letalo je bilo sestreljeno med štiriurnimi boji, ki so se končali opoldne, drugo pa približno uro po ustavitvi ognja.

Jordanski ministrski predsednik Talhuni je izjavil, da je jordanska vlada obvestila svojega delegata v OZN o podrobnostih izraelskega napada. Tudi potem, ko je bil ogenj ustavljen, so izraelska letala še dalje letela nad jordanskim ozemljem.

V Tel Avivu je jordanski vojaški predstavnik priznal sestrelitev samo enega izraelskega letala. Sporočil je, da se je pilot rešil s padalom. Zanikal je, da so izraelska letala bombardirala taborišče beguncev. Izjavil je tudi, da je bilo med današnjimi spopadi uničenih šest jordanskih tankov. Ubita sta bila dva izraelska vojaka, eden pa je bil ranjen.

Izraelska vlada je objavila nočoj izjavo, s katero obtožuje Jordanijo, da je že prej pripravila napad ter da je pripeljala ponoči na to področje tanke, ki da so začeli javi streljati.

KAIRO, 21. — «Al Ahram» piše, da je za egiptovsko vlado načrt britanske resolucije v varnostnem svetu neprimeren za rešitev krize na Srednjem vzhodu. Egiptovski zunanji minister je v pogovoru z britanskim delegatom v OZN predlagal številne spremembe, da bi bil načrt resolucije sprejemljiv za Egipt, toda britanski delegat je vse predloge zavrnil.

Isti list poroča, da je bil predsednik Naser v zadnjih 48 urah v stiku s sovjetskim ministrskim predsednikom Kosiginom. Končno poroča, da so vrnili vse politične pravice 1406 osebam, ki so jim bile odvzete leta 1962.

V varnostnem svetu je sinoči sovjetski predstavnik Kuznjecov predložil načrt resolucije, ki poudarja potrebo, da se vsem državam Srednjega vzhoda prizna pravica živeti neodvisno v miru in suverenosti in da se morajo vzdržati vsakega dejanja, ki je v nasprotju s takim priznanjem. Resolucija vsebuje tudi določbe o vprašanjih, ki jih je treba rešiti, da se bo spoštovala ozemeljska celovitost vseh držav tega področja. Poleg tega poudarja potrebo rešitve vprašanja palestinskih beguncev, zagotovitev plovbe po mednarodnih vodnih poteh, za konec vojnega stanja in oboroževalne tekme na Srednjem vzhodu.

Kuznjecov je poudaril, da Sovjetska zveza ni nikoli oporekala obstoju izraelske države, izrazil pa je skrb, ker so ZDA obnovile dobavljanje orožja Izraelu, zaradi česar je malo verjetno, da bodo izraelski voditelji zavzeli zmerno stališče. Predlagal je nato odložitev dela, da delegati lahko proučijo njegov načrt resolucije.

Angleški delegat Caradon je ugotovil, da sovjetska resolucija ne vsebuje predloga za odhod U Tantovega predstavnika na Srednji vzhod. Izjavil je tudi, da ne bo vnesel sprememb v britansko resolucijo, čeprav so to zahtevali Arabci in Izraelci.

Ameriški predstavnik je podprl britansko resolucijo, izraelski zunanji minister pa je zavrnil sovjetsko resolucijo. Seja varnostnega sveta se bo nadaljevala v sredo.

V ČETRTEK SE PRIČNE V MILANU

10. kongres Krščanske demokracije s 638 delegati in 1500 gosti

Senat odobril 400 milijard lir za IRI - Komisija senata pričela obravnavo zakonskega predloga o volitvah v deželah - Prijava «Coca Cole» - CIPE odobril reorganizacijo telefonskega omrežja

RIM, 21. — V četrtek se prične deseti kongres KD, po devetem, ki je bil septembra 1965 v Rimu. Kongres bo v Milanu in se bo dopoldne pričel z običajnimi formalnostmi, popoldne bo poročilo generalnega tajnika Rumorja, nato pa se bo nadaljeval do nedelje popoldne, ko bo zaključni govor tajnika in volitve 120 članov vsedržavnega sveta, med katerimi 60 poslancev in 60 članov, ki niso parlamentarci.

Na kongresu bo sodelovalo 638 delegatov, ki so jih izvolili na 94 pokrajinskih kongresih in ki predstavljajo nekaj več kot milijon pol vpisanih članov. Prisotnih bo tudi okrog 1500 gostov: poslancev, članov vsedržavnega vodstva, pokrajinskih tajnikov, županov večjih mest, predsednikov pokrajinskih odborov, deželnih svetovalcev KD, predstavnikov gospodarskega, kulturnega in znanstvenega sveta, gospodarstva, in pomemnih strokovnih organizacij. Povabljeni so bili tudi predstavniki vseh političnih strank, ki imajo svoja zastopstva v parlamentu, in številni predstavniki KD z vsega sveta. Prisotnih bo tudi 350 akreditiranih novinarjev.

Delegacijo KPI bo vodil Amendola, republikance pa bosta zastopala namestnika tajnika.

Pred kongresom je namestnik tajnika PSU Brodolini dejal, da kongres od blizu zanima demokratične sile, še zlasti pa socialiste, ki skupaj s KD odgovarjajo za vlado in ki z njimi sodelujejo, sicer lojalno, toda ne brez težav in sporov. Brodolini je mnenja, da se je KD izkazala za ne povsem imobilno stranko, in da bo kongres očitno «zelo odprt». Predkongresna debata je pomenila ošibitev umerjenih pozicij, ki so vedno prisotne v okviru KD, in okrepitev sil, ki so občutljive za moderne poglede. Brodolini izraža željo, da bi te sile našle svoj skupen jezik, saj bi njih uspeh pozitivno vplival na učinkovitost politike levega centra in bi odprl nove perspektive za celotno italijansko političnо življenje.

Senat je danes odobril zvišanje sredstev IRI na 400 milijard lir za nove investicije, ki bodo šle predvsem v korist juga, saj sta tam nameščeni dve tretjini obratov, ki jih predvideva načrt IRI. Sredstva bodo črpali iz proračuna ministrstva za državne udeležbe, in sicer prihodnje leto 40 milijard, nato pa postopoma vsako leto več, tako da bodo črpali 1972. leta 120 milijard lir.

V senatu se je danes nadaljevala razprava o proračunu za prihodnje leto.

Danes je pricela komisija za notranje zadeve senata razpravo o zakonskem predlogu o volitvah v deželah s poročilom poročevalca senatorja Bartolomeija. Že na tej seji sta senatorja MSI in PLI pričela obstrukcijo, ker sta predlagala dva formalna zadržka za pričetek razprave, da bi se s tem razprava za sedaj prekinila. Diskusija se bo jutri nadaljevala.

Poslanska zbornica je danes odobrila ustanovitev parlamentarne preiskovalne komisije o banditizmu na Sardiniji. Nato je nadaljevala, ni je pa še zaključila, razpravo o volitvah vrhovnega sodnega sveta.

Medministrski odbor CIPE je danes odobril načrt popolne avtomatizacije telefonskih zvez v Italiji in istočasno tudi preureditve odnosov z «Italcable» in mednarodnimi telefonskimi družbami. Izvedba tega načrta bo zahtevala dve leti in pol in gre za 675 milijard lir investicij IRI v razdobju 1967-71, poleg tega pa tudi pomembnih investicij v državno telefonsko podjetje. Načrt ne predvideva nobenega zvišanja tarif in je vsklajen s sindikalnimi organizacijami glede zaposlitve osebja državnega telefonskega podjetja.

Pokrajinski zdravnik Genove dr. Morante je predložil tožilstvu prijavo proti podjetju «Coca Cola», češ da pijača vsebuje sestavine, ki jih ne dopuščajo norme, ki urejajo prodajo brezalkoholnih pijač. To izhaja iz analiz pokrajinskega laboratorija in sedaj čaka pomočnik preiskovalnega sodnika izide analiz, ki jih je naredil vrhovni zdravstveni institut v Rimu. Preiskovalni sodnik se je sestal tudi s polk. Naso, poveljnikom oddelka za preprečevanje ponarejanja živil karabinjerjev.

Vsedržavne sindikalne organizacije CGIL, CISL in UIL so proglasile splošno stavko uslužbencev zavarovalnih ustanov v zvezi z nerešenimi vprašanji teh ustanov. Stavka bo 15. decembra na način, ki ga bodo še sporočili. Istočasno se tudi ne bodo udeležili sestanka z vlado, ki bi moral biti o združevanju zavarovalnih ustanov. V sporočilu pravijo, da je sicer vlada zagotovila kritje dolgov, nerešena pa so ostala vsa vprašanja povezana s to operacijo.

Dve obsodbi na dosmrtno ječo v Atenah

ATENE, 21. — Vojaško sodišče v Atenah je danes obsodilo na dosmrtno ječo Konstantina Filinisa in Joanisa Leoludasa, ki ju dolži, da sta bila voditelja tajne organizacije «domovinske fronte». Filinis je komunist, Leoludas pa je na procesu zagovarjal «kronano demokracijo», pri čemer pa je ostro napadel vojaško vlado, da je uničila grški demokratični režim.

Pred obsodbo je zadnji spregovoril zagovornik Filinisa odv. Mangakis, ki se je obrnil proti javnemu tožilcu in dejal: «Vi niste obtožili samo komunistično partijo, temveč celotno politično življenje preteklih režimov. Napravili ste revolucijo in samo zgodovina bo dokazala, če ste imeli prav. Vendar živimo v razdobju, ko lahko komunist, moj klient reče, da je legalno ravnal.»

Od ostalih obtožencev so bili obsojeni: Papailopulos na 15 let zapora, Ana Papanikola na 12 let zapora, vdova Akarita (vdova za bivšim ministrom za šolstvo Papandreujeve vlade) na 10 let, Livatidis, Bezerianos in Bezelos po 5 let, ostali obtoženci pa so bili obsojeni na kazni do treh let in na tri leta nadzorstva. Deset obtožencev so oprostili.

Strahotna nemarnost - razlog za smrt v bolnišnici v Brescii

Zaključki preiskovalne komisije ministrstva

Pet bolnikov je umrlo, ker so bile okužene stekleničke s krvno plazmo

RIM, 21. — Zdravniški nadzorniki, ki jih je ministrstvo za zdravstvo poslalo v bolnišnico v Brescio, so poslali prvo poročilo ministrstvu in potrdili, da je «vseh pet smrtnih primerov neposredno povezanih s transfuzijo krvi iz petih stekleničk, ki so bile okužene in polne toksinov». Povrh tega so ugotovili, da bolnišniški center za transfuzije ni bil usposobljen za izdelavo krvne plazme in da je bilo celotno poslovanje do skrajnosti malomarno.

Ugotovili so namreč, da so pet stekleničk izdelali oktobra in so jih nato hranili v temperaturi plus 4 stopinje vse do 9. novembra, ko so krvno plazmo zmrznili pod 25 stopinj. Krvna plazma je bila torej dva tedna v tekočem stanju, ko so se mikroorganizmi lahko naglo razvili. Nobenega nadzorstva nizko izvršili o sterilnosti uporabljene plazme, in kar je še najhuje, tudi smrtne primere in obolelost so opazili v bolnišnici in jih sporočili šele mnogo kasneje, tako da bi lahko prišlo še do novih smrtnih primerov.

Komisija ministrstva za zdravstvo je tako delno končala svoje delo, sedaj pa mora izreči končno besedo sodna preiskovalna oblast, ki je zaplenila pet stekleničk in ki je že odredila, da bodo izkopali trupla štirih oseb, ki so umrle zaradi transfuzije krvi s pokvarjeno plazmo.

Na zasedanju v Beogradu ni pričakovati konkretnih rezultatov

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 21. — Jugoslovansko-italijanski mešani odbor za manjšinska vprašanja je po enotedenskih plenarnih sejah sinoči končal razpravo o vprašanjih, ki so bila na dnevnem redu. Delo se nadaljuje v pododboru, katerega naloga je uskladiti v načelni razpravi prikazana stališča in sestaviti zapisnik.

O poteku razprave o kateri sedaj pododbor pripravlja zapisnik, ni bilo moč neposredno nič zvedeti. Veselilo bi nas, če naše predpostavke, ki temelje na nekaterih posrednih zapažanjih, po katerih od štirinajstega zasedanja ni pričakovati nekaj konkretnih pomembnih rezultatov, ne bi držale. Kaže namreč, da se je ponavljala stara taktika. Za zajamčenje uveljavljanja vsake še ne izpolnjene pravice etnične skupine z ene strani je druga stran takoj postavila protipredloge in svoje pogoje. Pri tem niso bili seveda člani jugoslovanskega dela odbora v nobeni zadregi, kajti Jugoslavija je s svoje strani, dosledna načelom svoje politike popolne enakopravnosti skupin drugih narodnosti z jugoslovanskimi narodi, že zdavnaj izpolnila vse, kar nalaga posebni statut glede italijanske narodne manjšine v Jugoslaviji. To daje možnost drugi strani, da z raznimi neupravičenimi pogoji in z neredko neutemeljenimi izgovori zavlačuje uveljavljanje v posebnem statutu zajamčenih pravic slovenske narodne manjšine v Italiji. To velja posebno glede popolne enakopravnosti uporabe slovenskega jezika v javnih uradih in na javnih mestih, sorazmernega zastopstva Slovencev v javnih službah in izpolnitve obljub o otvoritvi slovenskih strokovnih šol.

B. B.

LETALSKA NESREČA BLIZU CINCINNATIJA

64 potnikov mrtvih, 18 ranjenih

Letalo je padlo na pobočje griča med divjanjem snežnega viharja

CINCINNATI, 21. — Sinoči ob 21. uri po krajevnem času je letalo družbe «TWA», ki je prihajalo iz Los Angelesa, padlo na pobočje griča severno od letališča v Cincinnatiju. «V letalu je bilo 82 potnikov skupno s člani posadke. Od teh jih je 64 zgubilo življenje, 18 pa jih je ranjenih in so v smrtni nevarnosti v bolnišnici.

Nesreča se je dogodila, ko je nad tem področjem divjal snežni vihar. Letalo je padlo dva kilometra daleč od letališča v Cincinnatiju, kjer je imelo pristati. Očividci pravijo, da se je letalo vnelo in je eksplodiralo, takoj ko je padlo na tla. Sledile so še druge eksplozije, tako da se reševalne skupine niso mogle približati.

Nocoj sta umrla dva ranjenca, tako da znaša število mrtvih 66, ranjenih pa 16.

Incident z letalom JAT v Leipzigu

LEIPZIG, 21. — Posebno letalo Jugoslovanskega aerotranspota tipa Convair, s katerim je odpotovalo moštvo novosadske Vojvodine na povratno tekmo z vzhodnonemškim klubom Lokomotivo, je danes okrog 15. ure pri spuščanju na letališče v Leipzigu utrpelo manjše poškodbe. Po sporočilu Jugoslovanskega aerotransporta ni bil nobeden od potnikov in članov posadke pri tem poškodovan. Podrobnosti o vzrokih incidenta pa niso bile sporočene.

Harriman obišče Beograd in Bukarešto

WASHINGTON, 21. — Ameriški potujoči poslanik Averell Harriman je odpotoval danes iz Washingtona na desetdnevno potovanje v Azijo in vzhodno Evropo.

V Pakistanu bo prisostvoval slovesnosti ob jezu, ki so ga zgradili z ameriško pomočjo. V nedeljo bo odpotoval v Beograd, kjer se bo sestal s predsednikom Titom. Iz Beograda bo šel v Bukarešto na pogovore z romunskimi voditelji in se bo 30. novembra vrnil v Washington.

Jutri bo Harriman v Teheranu, kjer ga bo sprejel šah 23. t.m. bo v Pakistanu, 25. pa v Kabulu v Afganistanu.

NAPETOST MED GRČIJO IN TURČIJO NE POPUŠČA

Turška vojska se pripravlja na izkrcanje na Cipru?

Preletavanje turških vojaških letal nad Ciprom - Novi incidenti na otoku - Grčija ponudila Turčiji dvostranske pogovore

NIKOZIJA, 21. — Ciprski predsednik Makarios je sprejel danes diplomatske predstavnike Grčije, ZDA in Velike Britanije in tudi predstavnika OZN na Cipru.

Ciprski zunanji minister Kiprianu pa je sprejel predstavnike držav članic varnostnega sveta in držav, ki so dale na razpolago vojake za sile OZN na Cipru. Glavni tajnik OZN U Tant je objavil poročilo o nekaterih incidentih na Cipru. V poročilu pravi, da so v ponedeljek ciprski Turki razorožili na področju Kirenije patruljo OZN. Dan prej popoldne sta dve turški vojaški letali leteli nad poslopjem, kjer je poveljstvo, sil OZN na Cipru. V prejšnjih dneh pa so bili drugi primeri, ko so vojake OZN razorožile enote grške narodne straže na otoku.

Turško zunanje ministrstvo je nocoj javilo, da je Grčija ponudila Turčiji začetek dvostranskih pogovorov v zvezi s Ciprom. Ponudbo so sporočili turškemu poslaniku v Atenah. Ni znano, ali je Turčija predlog sprejela.

Grški podtajnik v zunanjem ministrstvu se je danes sestal z italijanskim poslanikom v Atenah Contijem in se z njim posvetoval o dogodkih na Cipru.

V Nikoziji so javili, da je tudi danes popoldne letelo nad Ciprom turško vojaško letalo. Turška vlada pa je sporočila, da je nakazala za vojaške izdatke dodatnih 175 milijonov turških lir.

Ko so časnikarji spraševali predsednika turške vlade Demirela, ali se bodo Turki izkrcali na Cipru, je Demirel odgovoril: «Naj nihče ne skrbi, mi smo sposobni izkrcati se.»

V Atenah so objavili sporočilo vlade, ki pravi, da je na Cipru še vedno napeto, in da je grška vojska vedno v pripravljenosti. Novi grški zunanji minister Pipinelis je sprejel preteklo noč ameriškega poslanika, davi pa turškega poslanika. Po pogovoru je turški poslanik izjavil, da je «stanje še vedno napeto».

V Ankari se vedno vztrajneje govori, da se namerava turška vojska izkrcati na Cipru in da je samo vprašanje časa. V ta namen namerava izkoristiti incidente, ki jih še dalje uprizarjajo Turki na otoku. Preteklo noč je nastala na severnem delu otoka v grškem delu kraja Kirenija močna eksplozija, ki je poškodovala več stanovanj. To je že četrta eksplozija na otoku v 24 urah, in sicer vedno ponoči in v grških delih posameznih krajev.

Nocoj je skupina ciprskih Turkov vrgla bombo čez demarkacijsko črto, ki loči grški del mesta Ktima od turškega na zahodnem delu Cipra. Eksplozija pa ni povzročila žrtev.

V poučenih krogih pravijo, da sta ameriška in britanska vlada poslali grški, turški in ciprski vladi poziv na zmernost. Podoben poziv je poslal tudi tajnik NATO Manlio Brosio.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 10.6, najnižja 4.9, ob 19. uri 7.4 stopinje, zračni tlak 1030.6 raste, vlaga 43 odst., veter severovzhodnik 15 km na uro, nebo jasno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 15.7 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, SREDA, 22. novembra
Cecilija
Sonce vzide ob 7.13 in zatone ob 16.29. Dolžina dneva 9.16. Luna vzide ob 20.37 in zatone ob 12.06.
Jutri, ČETRTEK, 23. novembra
Klemen

SEJA DEŽELNEGA SVETA

Odobrena resolucija svetovalca Škerka glede zaposlitve Slovencev v deželni upravi

Zaradi vzdržanja demokristjanskih svetovalcev in odbornikov je bila resolucija sprejeta že z 10 glasovi - V zvezi s popravkom KPI-PSIUP je odbornik Stopper zagotovil, da bodo ustanovili tečaje za slovenščino

V deželnem svetu so pristojni odborniki najprej odgovarjali na vprašanja svetovalcev, zatem pa se je nadaljevala razprava o zakonskem osnutku o osebju deželne uprave in deželnega sveta. Pri tem sta bili ugodno sprejeti tudi dve zadevi, ki se tičeta slovenske narodne manjšine. Predvsem je deželni svet izglasoval resolucijo svetovalca Škerka (Slov. skupnost), čeprav le z malim številom glasov. Poleg tega pa je odbornik za osebje Stopper (KD) v zvezi s spreminjevalnim predlogom Bettolija (PSIUP) in komunistov, da bi uvedli za uslužbence tečaje za učenje slovenščine, izjavil, da bodo ta predlog upoštevali pri sestavljanju pravilnika za izvajanje zakona o osebju. V podrobni razpravi so včeraj odobrili skupno 34 členov zakonskega osnutka, pri čemer je šlo v glavnem za razne birokratske zadeve glede izpitov, napredovanja, kvalifikacij itd.

V začetku razprave je odbornik Stopper dejal, da sprejme odbor kot priporočilo resolucijo socialistov, naj se okrepijo okrajni uradi v Tolmeču. Prav tako je izjavil, da odbor sprejme kot priporočilo resolucijo odv. Škerka o zaščiti interesov Slovencev. Pri tem pa je dejal, da so v deželni upravi zaposleni več kot štirje Slovenci oziroma osebe, ki razumejo slovenski jezik. Prav te dni pa je v teku postopek za zaposlitev nadaljnjih dveh Slovencev, med katerima je tudi ena tipkarica. Seveda pa morajo imeti te osebe tudi predpisano kvalifikacijo. Odbor se tudi strinja s tem, da ne sme biti nobenih diskriminacij v škodo Slovencev.

Resolucijo odv. Škerka smo že objavili v soboto in jo danes ponovno povzemamo. V uvodu pravi, da sta republiška ustava in deželni statut potrdila načelo zaščite slovenske narodne manjšine. Zaradi tega se mora to načelo seveda uveljaviti tudi v okviru deželne uprave predvsem z zaposlitvijo znatnega števila pripadnikov slovenske manjšine. Sedaj pa so zaposleni v tej upravi le štirje Slovenci in se mora ta položaj nujno popraviti.

Resolucija pravi nadalje, da zato deželni svet zavezuje deželni odbor, naj poskrbi, da se zaposli v raznih deželnih uradih in ustanovah znatno število državljanov slovenskega jezika, in če bi prišlo do zaposlitve nadaljnjih uslužbencev na vpoklic, naj skuša odbor odpraviti sedanje krivično razmerje.

Po odgovoru odbornika Stopperja je svetovalec Škerk dejal, da je fašistična država skrčila število državljanov slovenskega jezika v uradih na najmanjšo mero, zaradi česar se ne more popraviti ta krivica in škoda z dodelitvijo uslužbencev deželi iz državnih in drugih javnih uradov. Je pa sedaj možnost, da se popravi to stanje z neposrednimi vpoklici. Po izjavi odbornika Stopperja naj bi bilo v deželni službi šest Slovencev; to število je docela nezadostno. Zaradi tega je Škerk zahteval, da se o resoluciji glasuje, da deželni svet jasno izreče o tem svojo voljo. Pri tem je nastalo malce zmede, ker so mislili, da bo Škerk sprejel izjavo, da se sprejme resolucija kot priporočilo. No, resolucija je prejela 10 glasov (odv. Škerk, demokristjan Ramani, socialista Moro in De Sandre, Bettoli (PSIUP) in komunisti. Proti so glasovali trije desničarji ,vsi ostali demokristjani in odborniki vseh večinskih strank pa so se vzdržali. Vsekakor je bila resolucija s tem odobrena in pomeni, da jo mora odbor upoštevati.

Pri drugem členu so Bettoli (PSIUP) in komunisti predložili naslednji spreminjevalni predlog: Ustanovili se bodo posebni tečaji za specializacijo uslužbencev v znanju slovenščine, da se omogoči izvajanje statutarnih nalog deželne sveta in deželne uprave tudi nasproti narodni manjšini.

Predlog je orisal Bettoli in poudaril, da pri tem ne gre za sklicevanje na člen 3 deželnega statuta, ki govori o pravicah Slovencev, marveč zato, da se deželna uprava približa vsem prebivalcem, ki jih upravlja. Gre torej za izključno upravno dejanje, ki je torej v deželni pristojnosti ne glede na kakršno koli tolmačenje te pristojnosti v pogledu manjšine.

Liberalec Trauner se je izrekel proti temu popravku, češ, potem bi morali uvesti v zakonski osnutek tudi popravek o pouku nemščine, angleščine itd. Značilno je, da se je izrekel proti popravku tudi poročevalec o zakonu Ginaldi (KD). Odbornik Stopper pa je ubral drugo pot in dejal, da ne bodo tega uvrstili v zakon, pač pa v pravilnik. Zato je Bettoli dejal, da je z zagotovilom zadovoljen in da umika spreminjevalni predlog.

Razprava o zakonskem osnutku se bo nadaljevala na današnji seji

Šolska štipendija tržaške univerze

Tržaška univerza je razpisala natečaj za šolsko štipendijo «Gastone Orani» v znesku 200 tisoč lir letno. Natečaja se lahko udeleži,o študenti, ki so vpisani v I. letnik kakršne koli fakultete na tržaški univerzi, ki imajo italijansko državljanstvo in so opravili zrelostni izpit v enem samem roku. Prošnjo na navadnem papirju je treba nasloviti na rektorja univerze do 30 decembra.

Občni zbor šentjakobske sekcije PSI-PSDI

Na začasnem sedežu v Ul. Mazzini 32 bo danes zvečer občni zbor članov sekcije Sv. Jakob združenih PSI-PSDI. Na zboru bo govoril tudi sekcijski tajnik o zadnjih dogajanjih v državi in Trstu.

Inž. Pečenko v Rimu za šolska vprašanja

Pred dnevi je član odbora Sindikata slovenske šole v Trstu prof. Josip Pečenko bil v Rimu, kjer je z odgovornimi funkcionarji ministrstva za javno vzgojo obravnaval problem slovenskih strokovnih zavodov, priznanje učiteljskih diplom iz Portoroža in ponovno uveljavitev ugodnosti in olajšav, ki so jih razni zakoni in odločbe predvidevali za upravno in učno osebje na italijanskih šoli tudi za slovenske profesorje in učitelje.

SINOČI V SLOVENSKEM KLUBU

Joža Horvat o svoji plovbi z jadrnico «Beso» okrog sveta

V izredno zanimivem in prijetnem pripovedovanju nas je avtor veličastnega podviga seznanil z nekaterimi svojimi doživetji, ki jih bo objavil v zajetnem potopisu

Slovenski klub je imel sinoči v svojih prostorih izrednega gosta, književnika in plovca širnih morij Jožo Horvata, ki je — kot je v svojem uvodnem pozdravu dejal prof. dr. Vlado Turina — verjetno kot prvi Jugoslovan z jadrnico obplul zemeljsko oblo.

Joža Horvat nam je o svojem veličastnem podvigu spregovoril z njemu lastno skromnostjo, s preprostimi, prijetnimi in s humorjem pretkanimi besedami, kot da ne bi šlo za veliko in pogumno dejanje, ki je od njega in njegovih spremljevalcev na komaj 15 m dolgi jadrnici «Besi» (žene, sina in sinovega prijatelja ter v prvem delu poti še konstruktorja jadrnice) zahtevalo ogromnega fizičnega in morda še več psihičnega napora, srčnosti, samopremagovanja in vztrajnosti.

Seveda nam predavatelj v pičli uri ni mogel v podrobnostih opisati svojih doživetij, ki jih bo zajel v potopis, ki bo — če bo šlo vse po računih — izšel do konca prihodnjega leta. Zato pa je le v glavnih obrisih nakazal smer svoje plovbe in nanizal nekaj najbolj značilnih odlomkov in vpletel med nje dogodivščine in anekdote, ki jih je doživljal v daljnih tujih deželah. A tudi tako, v strnjeni in fragmentarni pripovedni obliki je umel s svojim komunikativnim podajanjem pritegniti poslušalce, ki so do kraja natrpali Gregorčičevo dvorano, k intenzivnemu, skorajda hlastajočemu sprejemanju v mehki medžimurščini podajane snovi.

23 mesecev in dva dni je trajalo njegovo potovanje od dneva ko je zapustil Boko Kotorsko, in se s svojo štiričlansko posadko izmučen, a vendarle presrečen, vrnil vanjo. Naj samo površno povzamem njegovo pot. Valovi so ga nosili skozi Otrantski preliv mimo sicilske, alžirske in španske obale, skozi Gibraltar v Las Palmas na Kanarskih otokih in od tu po desetdnevnih pripravah čez Atlantik. Po 22 dneh nenehnega premetavanja po valovih je s svojo «Beso» dosegel Martinique, se nato dotaknil Venezuele in skozi Panamski prekop zajadral na Tihi ocean. Po neštetih peripetijah in vsakovrstnih stiskah (med drugim so se mu pokvarili tudi orientacijski plovni aparati, zaradi česar je zgubil pravo smer), je po 50 dneh plovbe zagledal prvi samotni atol in nato otočje Francoske Oceanije. Zadržal se je na otokih pravljične lepote Tahiti, Moreo, Samoa (toda pravljične lepote samo kar zadeva naravo, nikakor pa ne socialnih in občečloveških razmer na njih) in potem nadaljeval plovbo mimo Novih Hebridov, otočja Galapagos proti Indoneziji po mirnem morju mimo portugalskega otoka Timor. Od Džakarte je nato malo in srčno jugoslovansko posadko popeljala «Besa» ob Sumatri in mimo Singapura ter Malage proti Cejlonu in končno po 22 dneh plovbe do Adena, po Rdečem morju in skozi Suez mimo Grčije do Boke na rodna jugoslovanska tla, v varen pristan domovine, po toliko mesecih naporov in trpljenja, radosti in strahu, tisočkrat zaželene.

Kaj je gnalo Jožo Horvata in njegovo družino, človeka panonskih ravnic, kateremu je prvi stik z vodo pomenila Mura in prvi stik s plovci slovenski splavarji, na tako tvegano argonavtsko pot, polno negotovosti za življenje? Nemirna narava, strast potovanja in obiskovanja ter spoznavanja tujih dežela in ljudi? Tesnoba razgledanega modernega človeka, ki vse teže prenaša meje in pregrade na tej naši zemeljski obli? Ali morda samo v človeškem bistvu ohranjeni instinkt, ki se je v nas od pastirskih nomadov razvil do osvajalcev kozmosa?

Morda si tega Horvat Joža niti sam ne zna do kraja razložiti. Gotovo je le eno: da je do kraja izpeljal svoj namen in da bi ga bil — kot je izjavil na izrecno vprašanje iz občinstva — še pripravljen ponoviti, seveda ob ugodnejših pogojih in obogaten z edinstvenimi izkušnjami.

Joži Horvatu smo za sinočnji obisk in za njegovo pripovedovanje res iz srca hvaležni, hvaležni tudi zato, ker je — kot je sam poudaril ob koncu svojega izvajanja — izrecno želel priti med nas, med svoje tržaške prijatelje. Z našo hvaležnostjo pa naj prejme tudi naše iskrene čestitke k veličastnemu podvigu.

j. k.

STAVKA PRODAJALCEV BENCINA ŠE TRAJA

Uspela protestna zapora trgovcev na drobno z živili

Okrog 1000 trgovcev in prodajalcev bencina je včeraj priredilo pohod po mestu - Deželni odbornik Marpillero danes pri ministru Pretiju

Včeraj so bile ves dan zaprte vse trgovine z živili. Zapora je bila napovedana v znak solidarnosti s prodajalci bencina, ki že dlje časa stavkajo in zahtevajo, da vlada odobri zakon o posebnem kontingentu bencina po znižani ceni za Trst. Poleg tega so trgovci z živili z včerajšnjo zaporo hoteli opozoriti odgovorne krajevne in vsedržavne oblasti, na krizo, ki je zajela to trgovsko stroko.

V dopoldanskih urah so prodajalci bencina in trgovci z živili šli v povorki po mestnih ulicah ter nosili napise, na katerih je bila zahteva po kontingentu bencina po znižani ceni. Prodajalci bencina menijo, da samo na ta način bodo lahko rešene njihove težave.

Trgovci na drobno z živili pa se tožijo predvsem nad visokimi davki in raznimi pristojbinami ter na zmanjšano prodajo živil. Pri tem pa je treba pripomniti, da je na Tržaškem okrog 3000 trgovskih obratov z živili, v katerih je zaposlenih 3500 oseb. To pomeni, da je v Trstu na vsakih 100 oseb en trgovski obrat z živili. Če pomislimo samo na te številke, potem res nam ne bo težko uganiti, kje tičijo osnovni vzroki krize trgovin na drobno z živili.

V preteklih dneh smo objavili solidarnostne izjave strank, sindikatov in drugih ustanov s prodajalci bencina in trgovinami z živili. Potem ko je predvčerajšnjim deželni odbornik za industrijo in trgovino Marpillero sprejel delegacijo zveze trgovcev, ki mu je obrazložila težave na omenjenem trgovskem sektorju, je včeraj odpotoval v Rim, kjer se bo danes sestal z ministrom za finance Pretijem, s katerim bo razpravljal predvsem o dodelitvi Trstu kontingenta bencine po znižani ceni.

Zapori trgovin na drobno z živili so se včeraj pridružili tudi trgovci na debelo s sadjem in zelenjavo ter z ribami.

O stavki prodajalcev bencina in včerajšnji zapori trgovin z živili so govorili tudi na zadnjem sestanku izvršnega odbora Krščanske demokracije v Trstu. Izrazili so željo, naj bi parlament čimprej začel proučevati zakonski osnutek, ki so ga svojčas predložili poslanci KD Origlia, Belci in Bologna, glede kontingenta bencina po znižani ceni za tržaško pokrajino.

Ko pa se proučuje to vprašanje, ugotavljajo tržaški demokristjani, se ne sme nikoli pozabiti na prvenstveno pozitivno vrednost, ki jo imajo sporazumi o malem obmejnem prometu, ki so omogočili Trstu, da ima eno od najbolj odprtih mej na svetu in ki je hkrati velike gospodarske koristi za vse prizadete prebivalstvo.

Lepak na zaprti trgovini

Berzantijeve čestitke dr. Giorgiu Grigolliju

Predsednik deželnega odbora dr. Berzanti je poslal včeraj brzojavne čestitke dr. Giorgiu Grigolliju, ki je bil predvčerajšnjim izvoljen za predsednika dežele Tridentinsko-Gornje Poadižje.

* Včeraj popoldne je dr. Plazzi v prostorih zastopstva v Ul. S. Nicolo 12 zastopal vladnega komisarja Cappellinija pri koktajlu, ob predstavitvi novega avtomobila «Simca 1100».

* *Časnikarski krožek priredi danes* ob 18.30 predavanje Aurelia Ciacchija, ki bo predstavil svojo najnovejšo knjigo «Altopiano». O delu in avtorju bo spregovoril prof. Biagio Marin.

Na tržaškem vseučilišču je diplomirala iz političnih ved
COSTANZA MIKLUŠ
poročena FILIPOVIČ
Novi doktorici iskreno čestitajo svojci in znanci iz Gorice.

SEJA OBČINSKE ZDRAVSTVENE KOMISIJE

Poročilo o gradnji nove in obnovitvi stare bolnišnice

Na svoji zadnji seji je občinska svetovalska zdravstvena komisija razpravljala o problemih tržaških bolnišnic. Seje so se med drugimi udeležili odbornika dr. Blasina in Puppi, svetovalci Fragiacomo, Callegari, dr. Badalotti, dr. Pincherle, dr. Morelli in Muslin, namestnik glavnega tajnika odv. Mercanti, dr. Fabiani in dr. Bianchi. Predsednik glavnih bolnišnic. odv. Morgera je poročal o poteku del in birokratskega postopka glede prenovitve glavne bolnišnice in gradnje bolnišnice na Katinari. Odv. Morgera je poudaril smernice glede obnovitve glavne bolnišnice, tako da bo lahko služila kot klinika za medicinsko fakulteto in imela 600 postelj. Ta dela bi se morala zaključiti leta 1970. Razširiti in modernizirati bo treba tudi sprejemni oddelek bolnišnice. Glede bolnišnice pri Magdaleni je predvidena gradnja novih oddelkov za kronične bolezni, za rehabilitacijo in dnevno oskrbo (day hospital). Gradnjo teh objektov bodo finansirali s sredstvi sklada za Trst in zapuščine Segre-Sartorio. Dela za gradnjo nove bolnišnice na Katinari z 800 posteljami bi se morala začeti v prvi polovici prihodnjega leta. Gradnjo bodo finansirali s prispevkom države in dežele.

Sledila je izčrpna diskusija zlasti glede rokov za uresničitev načrtov, odnosov z medicinsko fakulteto glede načel reforme bolnišnic itd.

* *Mladinska konzulta se bo sestala* jutri, 23. novembra ob 20.30 v sejni dvorani novinarskega krožka (Korzo Italia 12). Na dnevnem redu je diskusija o udeležbi konzulte na festivalu mladine in o osnutku dokončnega statuta.

* *Vladni komisar Cappellini* je včeraj ob 11. uri v cerkvi Santa Maria Maggiore prisostvoval svečani maši, ki jo je bral nadškof Santin.

Dva delavca sta se opekla z žvepleno kislino

Dva delavca sta se včeraj opoldne opekla z žvepleno kislino. Nesreča se je pripetila v Ul. sv. Frančiška 22 pred vhodom v skladišče proveditorstva drogeristov. Malo prej je 31-letni šofer Guglielmo Codogno iz Sant'Andrea pri Padovi, Vicolo Arno 16, s tovornjakom prevozniškega podjetja Bettella pripeljal pred skladišče raznovrstno drogerijsko blago. Iz skladišča je prišel 53-letni uslužbenec Giovanni Cuk iz Ul. Cisternone 132 in začel raztovarjati blago, pri čemer mu je pomagal Codogno.

Delavca sta s kasona tovornjaka potegnila tudi veliko pletenko polno žveplene kisline. Položila sta jo na tla, potem pa jo dvignila vsak na eni strani in se napotila proti notranjosti skladišča. Na pragu pa sta delavca z dnom pletenke butnila v stopnico, da se je posoda prevrnila, kislina pa izlila in obrizgala oba nesrečnika. Cuk je zadobil opekline po spodnji strani hrbta, nogah, desni podlakti in roki, Codogna pa je kislina opekla po levi nogi in stopalu.

Oba ponesrečenca so z rešilnim avtom odpeljali v bolnišnico in ju nujno sprejeli na dermatološki oddelek. Cuk se bo moral zdraviti od 20 do 25, Codogno pa od 25 do 30 dni.

Zadnja pot kaplana Josipa Vidmarja

Včeraj popoldne je bil na Opčinah svečan pogreb pokojnega kaplana Jožefa Vidmarja, ki se je, kot smo že v našem dnevniku poročali, prejšnji teden poškodoval pri hudi prometni nesreči. G. Vidmar je v soboto zvečer podlegel poškodbam. V ponedeljek so truplo pokojnika pripeljali na Opčine, kjer so ga položili na oder v cerkvi.

Med mašo zadušnico je msgr. Škrlj orisal lik umrlega duhovnika. Po cerkvenem obredu se je v imenu openske mladine poslovil od pokojnika dijak Suhadolc. Nato se je razvil dolgi pogrebni sprevod, na čelu katerega so bili vsi domači učenci in dijaki. V sprevodu so bili poleg matere, svojcev in sorodnikov, msgr. Jurca in številni duhovniki, medtem ko je bil nadškof msgr. Santin pri maši zadušnici.

Sprevod je šel do križpotja pri mitnici, kjer se je od pokojnika poslovil openski župnik msgr. Silvani. Od tam so njegovo truplo odpeljali v njegovo rojstno vas, Otlico nad Ajdovščino.

Pokojniku naj bo lahka domača zemlja, svojcem naše globoko sožalje.

ŽENSKA, KI JE ZABODLA MOŠKEGA, VČERAJ PRED POROTNIKI

Niti pred smrtjo ni hotel povedati, da ga je zabodla ljubica

Po daljšem zaslišavanju je ženska priznala hudo dejanje

Pred tržaškim porotnim sodiščem (predsednik Rossi, prisedni sodnik Ligabue, tožilec Brenci, zapisnikar Ciccarelli, obramba Ghezzi) se je začela včeraj obravnava proti 48-letni Salvini Nelli por. Esti iz Ul. Capitelli, ki je obtožena, da je 4. marca letos zabodla z nožem 54-letnega ribiča Maria Biasola. Moški je pet dni pozneje umrl v splošni bolnišnici zaradi hude rane na levem boku in druge na desni stegnenici blizu dimelj.

Dogodek, ki je pripeljal žensko pred porotnike, je bil spočetka popolnoma zavit v neprodirno meglo. Tako Nellijeva, kot tudi ranjenec, sta izjavila, da je moškega napadel neki neznanec pri vhodnih vratih v hišo v Ul. Capitelli 5. Biasol je ponavljal to tezo tudi potem, ko je bil v bolnišnici in ko je Nellijeva že priznala svojo krivdo. Policijskim organom se v petih dneh, ko je že umiral, ni posrečilo, da bi ga pripravili do tega, da bi izpovedal resnico.

Socialno okolje v katerem je prišlo do zločina je kar se da nečloveško, nenravno ter sploh pritiče najnižjim slojem človeške družbe, ljudem, ki živijo iz dneva v dan izkoriščajoč prostitutke in podobno. Prav tak je bil primer Maria Biasola. Moški je že pred leti spoznal Nellijevo ter se združil z njo. Skupaj sta živela v istem stanovanju, toda tegob življenja si baje nista delila. Vsaj iz izjav raznih prič je razvidno, da je Biasol pretepal nesrečno Nellijevo, če mu ni prinesla denarja. Poleg tega je bil moški vdan pijači. Pravil je sicer, da je ribič po poklicu, toda vsak dan so ga lahko srečali le po raznih lokalih v starem mestu.

Tako je bilo tudi tistega usodnega večera. Moški in ženska sta se vrnila skupaj domov. Nellijeva je začela pripravljati večerjo, ko jo je Biasol začel zmerjati ter ji groziti. Nenadoma so Nellijevi popustili živci ter je zamahnila z nožem, ki ga je imela v roki. Biasol se je hudo ranjen zavlekel v bližnjo sobo, kjer je omahnil na tla. Potem sta se oba domenila, da bosta izjavila, da ga je zabodel neki neznanec pri vhodnih vratih. Nato je Nellijeva telefonirala na RK po rešilni avto.

Še isti večer so policisti zaslišali žensko. Dejstvo, da so našli v kuhinji nož, ki je imel še rahle sledi človeške krvi, krvavo cunjo in posodo z razbitim ročajem, je bilo odločilno. Nadalje so ugotovili, da ni bilo opaziti nobene sledi krvi od vhodnih vrat do stanovanja. Po desetih urah zaslišavanja je Nellijeva klonila ter priznala svojo krivdo.

Na včerajšnjem zasedanju so najprej prečitali obtožnico in nato zaslišali obtoženko, ki je priznala, da je iz obupa zabodla moškega.

Porotniki so nadalje zaslišali policijska podčastnika Zottija in Kisvardaya, ki sta vodila preiskavo. Porotnike je posebno zanimalo vprašanje odnosov med Nellijevo in pokojnim Biasolom, toda policista nista znala povedati nič točnega o tem. Podrobnejše okoliščine o življenju obeh so se zvedele iz zaslišanja nekaterih drugih prič. Franco Vianello iz Ul. Petronio je povedal, da ga je Nellijeva neki večer prosila, da bi jo spremljal na dom, ker se je bala, da jo bo Biasol pretepel. Moški je ugodil njeni prošnji, toda še preden sta prišla do hišnih vrat, je iz teme planil Biasol ter začel zmerjati žensko in jo brcati. Vianello je srečal žensko šele čez nekaj dni ter je opazil, da je imela na obrazu razne podplutbe. Priča je še poudarila, da je Biasol silil Nellijevo, da se druži z drugimi moškimi. tudi če je bila bolna.

Podobne izjave je podala tudi Palmira Bettighello iz Ul. Capitelli 11. Še posebej je potrdila, da je Biasol nekoč vrgel Nellijevo s postelje, a pri padcu si je ženska zlomila nogo. Ko je že prišla iz bolnišnice, je videla, da je imela otečeno tudi levo roko. Porotniki bi morali potem zaslišati še dve priči, in sicer nekega policista in branjarja Romana Uvo. Tega policisti niso našli na njegovem domu. Zagovornik Ghezzi pa je trdil, da je videl moškega še predvčerajšnjim na Ponterošu in da zahaja v neko gostilno na vogalu ulic Valdirivo in Trento. Zato so porotniki poklicali policijskega komisarja sodne palače ter mu ukazali, naj danes pripelje Uva na sodišče.

Neroden padec priletne ženske

Včeraj popoldne so na ortopedski oddelek bolnišnice sprejeli na zdravljenje 72-letno upokojenko Marijo Pertot vd. Verša s Proseka štev. 315. Upokojenko so v bolnišnico prepeljali z rešilnim avtom in se ob sprejemu povedala, da se je ponesrečila okrog 11. ure, ko je na dvorišču pred hišo obešala perilo. Naenkrat je spodrsnila, izgubila ravnotežje in padla, pri čemer si je verjetno zlomila desni kolk. Pertotova se bo morala zdraviti od 60 do 90 dni, če ne bodo nastopile komplikacije.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

Jaka Štoka «ANARHIST»:

Četrtek, 23. novembra ob 20,30, OPČINE, «Finžgarjev dom».
Petek, 24. novembra ob 20,30, SV. KRIŽ, dvorana «A. Sirk».
Sobota, 25. novembra ob 20,30, NABREŽINA, dvorana «Ivo Gruden».
Četrtek, 30. novembra ob 20,30, GORICA, Prosvetni dom.

—«»—

Nedelja, 26. novembra ob 16. uri V KULTURNEM DOMU:

Ivo Brnčič «MED ŠTIRIMI STENAMI»

Prodaja vstopnic vsak dan od 12. do 14. ure ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma. Rezervacije na tel. 734265.

GLASBENA MATICA TRST

V četrtek, 30. t. m. ob 20.30 v mali dvorani Kulturnega doma

koncert orkestra Glasbene matice

Dirigent: OSKAR KJUDER
Solisti: **Vojko Cesar** (fagot) in Beograjčan **Lazar Marjanovič** (violina)

Gledališča

Verdi

V petek ob 20.30 tretja predstava opere «Rienzi» za abonma B za parter in lože in abonma A za galerije. Nastopijo isti pevci kot na prejšnjih predstavah.

Za soboto, 25. t.m. ob 20.30 pa je napovedana prva predstava opere «Werther» J. Masseneta v francoščini. Za premiero Wertherja velja abonma A za parter in lože in C za galerije.

Pri gledališki blagajni so od danes dalje naprodaj vstopnice za petkovo in sobotno predstavo.

Koncert Arte Viva danes v Verdiju

Arte Viva priredi danes v sodelovanju Krožka za kulturo in umetnost javni koncert Italijanskega društva komorne glasbe s sodelovanjem Enze Porte, Umberta Olivetija, Umberta Poggionija, Itala Gomeza in Giselle Belgerijeve. Na sporedu so skladbe Cageja, Feldmana, Busottija, Matsudaire, Evangelistija, De Pabla in Beria.

Javni koncert bo v prostorih malega gledališča «Verdi» ob 21. uri.

Opozorilo Zveze invalidov NOV

Zveza vojnih invalidov NOV v Trstu vabi svoje člane, naj dvignejo pri blagajni Kulturnega doma v Ul. Petronio 6 abonmajske izkaznice za gledališke predstave.

Blagajna je odprta od 9. do 14. ure (ob nedeljah eno uro pred pričetkom predstave).

Tudi 3. in 4. januarja praznik na šolah

Šolski skrbnik je z okrožnico določil, da bodo imele šole poleg običajnih praznikov in počitnic še dva prosta dneva ob priliki prihodnjih političnih volitev ter 3. in 4. januarja, kot podaljšek božičnih in novoletnih počitnic.

ODBOR BIVŠIH MLADINSKIH DRUŠTEV

priredi pod okriljem pd Slavko Škamperle v soboto, 25. novembra na stadionu «Prvi maj» pri Sv. Ivanu.

SPOMINSKO SVEČANOST

ob priložnosti 40-letnice nasilne razpustitve mladinskih društev.

Sodelujejo člani Slovenskega narodnega gledališča ter pevski zbor Vasilij Mirk s Proseka-Kontovela.

Vstop v dvorano z vabili. Člani bivših mladinskih društev, ki vabila iz kakršnega koli vzroka niso prejeli, ga lahko dvignejo ob vstopu v dvorano.

Začetek prireditve ob 20.30 uri.

Ob priliki srečanja članov bivših mladinskih društev, priredi pd «Slavko Škamperle» razstavo knjig. Razstava bo odprta v soboto, nedeljo dopoldne in v ponedeljek zvečer v društvenih prostorih.

Kino

Nazionale 15.30 «Blow up» Technicolor. Film je prejel mednarodno priznanje festivala v Cannesu 1967. Režija Michelangelo Antonioni. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Excelsior 15.30 «Ad ogni costo» Technicolorscope. Jolly film. Edward G. Robinson, Janet Leigh, Robert Hoffman, Klaus Kinski, Riccardo Cucciolla, George Rigaud, Adolfo Celi. Režija Giuliano Montaldo.

Fenice 16.00 «Due stelle nella polvere». Technicoloscope. Superwestern an Simmons. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Eden 16.00 «Le folli Veneri di Achira» Crnobeli film. Achemi Chita, Reyko Chara.

Grattacielo 16.00 «Sette volte donna» Technicolor de luxe. Shirley Mac Laine, Alan Arkin, Rossanno Brazzi, Michael Chaine, Vittorio Gassman, Peter Sellers. Režija Vittorio De Sica. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Ritz (Ulica San Francesco štev. 10) 16.30 «Masquerade» Technicolor. Rex Harrison, Susan Hayward, Capucine, Cliff Robertson, Edie Adams, Adolf Cieli. Režija Joseph L. Mankiewicz.

Alabarda 16.30 «Gungala la vergine della giungla» Technicolor. Katty Swam. Linda Veras, Poldo Bendandi, Konrad Loth, Archie Savage. Režija Mike Williams.

Filodrammatico 16.30 «Il Faraone» Technicolor. B. Bryl, G. Zenik. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Moderno 16.30 «Tutti i mercoledì» Technicolor. Jane Fonda.

Cristallo 16.30 «Repulsione» Crnobeli film. Chaterine Danevue. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Capitol 16.00 «Le dolci signore» Technicolor. Virna Lisi, Ursula Andress, Lando Buzzanca. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Garibaldi 16.00 «Intrigo a Taormina» Technicolor. Ugo Tognazzi, Silva Koscina, Walter Chiari. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Aurora 16.30 «La via del West» Technicolor. King Douglas, Riccardo Loan, Richard Widmark, Robert Mitchum.

Impero 16.00 «Deserto che vive» — Technicolor. Walt Disney.

Astoria 16.00 «Johnny West il mancino» Technicolor. D. Palmer. Samo danes.

Astra 16.00 «Veneri al sole» F. Franchi, C. Ingrassia.

Vittorio Veneto 16.00 «La battaglia di Rio della Plata» Technicolor. Jean Gregson, Peter Stink, Anthony Quinn.

Ideale 16.00 «La spada del Cid» Technicolorscope. Daniela Bianchi, Roland Karrey.

Abbazia 16.00 «Edgard Wallace racconta» Crnobeli film. D. Adams, Michel Godlisse.

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes, 22. t. m., s pričetkom ob 19.30 vojni film v barvah:

OKINAWA

Igrajo: RICHARD WIDMARK, JACK PALANCE, ROBERT WAGNER in KARL MALDEN

Izleti

Prosvetno društvo «France Prešeren» iz Boljunca priredi prihodnjo nedeljo 26. t.m. izlet v Beneško Slovenijo za člane društvenega pevskega zbora.

Ljudska prosveta

Prosvetno društvo Skedenj vabi svoje člane in simpatizerje na posvetovanje, ki bo danes, 22. t.m. ob 20. uri v društvenih prostorih. Na dnevnem redu bo razprava o proslavi stoletnice organiziranega prosvetnega dela v Skednju.

* * *

Prosvetno društvo Ivan Cankar obvešča, da bo jutri, v četrtek ob 15,30 telovadba za otroke. Priporočamo točno in polnoštevilno udeležbo.

* * *

Prosvetno društvo «I. Cankar» priredi v petek 24. t.m. ob 20,30 predavanje, ki ga bo imel prof. Gojmir Budal o temi «Kraška hiša». Predavanje bo spremljano z barvnimi diapozitivi. Vabljeni člani in prijatelji. Dvorana bo ogrevana.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI, POROKE

Dne 21. novembra 1967 se je v Trstu rodilo 9 otrok, umrlo pa je 16 oseb.

UMRLI SO: 87-letni Giuseppe Valmarin, 67-letna Cristina Malnich por. Giacomini, 65-letni Marcello Zuani, 83-letna Mera Petronio vd. Paglieri, 82-letni Umberto Pisa, 52-letni Marcello Predonzani, 62-letni Antonio Zadnik, 74-letni Emilio Metelli, 66-letna Carolina Sluga por. Furlani, 60-letna Luigia Rugelli, 98-letna Anna Pippan vd. Polani, 80-letna Cecilia Maier, 68-letna Nicolina Fornasaro vd. Viezzoli, 76-letni Francesco Leghissa, 73-letna Rosa Cocolo vd. Marziol, 6 dni stara Luciana Iurada.

Darovi in prispevki

V počastitev spomina pok. Giovanne Reschitz daruje Natalija Furlan 1000 lir za Dijaško matico.

V počastitev spomina gospe Reschitz daruje Vida Martelanc 1000 lir za Dijaško matico

ZAHVALA

V svojem imenu in v imenu sorodnikov se zahvaljujem vsem, ki so mi bili ob strani in ki so s cvetjem ter prispevki v dobrodelne namene počastili spomin naše drage mame

GIOVANNE RESCHITZ

Še posebno se zahvaljujem cenjeni zdravnici Sonji Mašeri, ki je tako skrbno zdravila in blažila bolečine naši dragi pokojnici, in ki je bila meni v veliko moralno oporo.

Alma Reschitz ter družini Zanoni in Doliach

Trst, 22. novembra 1967

PO DEVALVACIJI FUNTA

Razumljive demonstracije pred Downing Streetom

Trade Unioni so podprli Wilsona, ni ga podprl veliki poslovni svet - Konservativcem, ki so pravzaprav privedli do krize, je bilo lažje - Ali bo Callaghan žrtvovan?

LONDON, novembra. — Harolda Wilsona so glede njegovega ukrepa o devalvaciji funta podprli Trade Unioni in laburistična stranka. Preteklo nedeljo zvečer se je po radiu in televiziji obrnil do vseh državljanov za podporo v tem njegovem poizkusu, ki da predstavlja edino možnost rešitve ekonomskih težkoč.

Vtem ko so kamere in magnetofoni snemali premierov poziv ljudstvu, je pa pred rezidenco v Downing Streetu nekaj stotin državljanov demonstriralo, izražajoč tako svoje nezadovoljstvo v zvezi z omenjenim ukrepom.

In prav takšno stanje označuje trenutno resnost britanskega položaja. Hladno analizirana ekonomska situacija v Britaniji povsem opravičuje oziroma utemeljuje devalvacijo kot ekonomsko nujnost, vtem ko je po drugi strani tudi mnogo razlogov za nerazpoloženje ljudi z ulice, ker jih to prizadeva in ker se vladna politika vse bolj kompromitira ter postaja nepopularna.

Zakaj pa ni laburistična vlada devalvacije, če je tako nujna, izvedla že tedaj, ko je pred tremi leti prišla na oblast? Ali res ni mogla najti nobenega drugega sredstva, da bi preprečila nenehen padec funtove vrednosti?

Takšna in podobna vprašanja postavljajo britanski državljani, odgovor nanje pa ni niti lahek in tudi ne enostaven.

Delavski razred je očitno najmanj kriv za težkoče, ki so nastale. Veliki kapital, ki nikoli ni bil naklonjen laburistom, je odrekel poslušnost in ni v preteklih letih vladi nikoli mnogo pomagal. To dejstvo pa ni najmanj važno. S tem so povezani celo nekateri dvomi, češ da veliki bankirji niso imeli kdo ve kakšnega razumevanja za težkoče laburistične vlade, ker da so se vselej drugače obnašali, ko so v Downing Streetu sedeli torijevci.

Toda to pot niso bile samo domače okoliščine, zaradi katerih je Wilson bil primoran devalvirati funt. V Washingtonu in zahodnih deželah bi konservativci gotovo lažje dobili Britaniji tako potrebna posojila. Zakaj sedanja vlada je vendarle vlada «državne intervencije», «nacionalizacije», «ekspanzije socialne pomoči» — kot je to nekdo omenil.

Če so te predpostavke točne, postane še bolj razumljivo tudi resnično težak položaj laburističnega premiera, kateremu očitno, ni preostalo drugega, kakor da se je odločil za omenjeni dramatični in nepopularni korak.

Če bi volitve v Britaniji imele biti te dni ali čez nekaj mesecev, bi jih laburisti gotovo izgubili. Takale sprememba pa je možna šele čez tri leta in ima, potemtakem, Wilson še vedno dovolj priložnosti dokazati, kako upravljanje dežele usmerja po najboljši poti in, razumljivo, v nacionalnem interesu.

Potem ko je bil zaigral vse svoje karte na povečani izvoz kot edino rešitev, se je vendarle znašel pred velikim poslovnim svetom, ki to edini lahko uresniči. Devalvacija in drugi spremljevalni ukrepi favorizirajo izvoz in če bi se to doseglo, bi Wilson dejansko utegnil triumfirati. V nasprotnem primeru pa bi se laburizem identificiral z devalvacijo, tako da bi mu v bodočnosti ostali na to samo zelo grenki spomini.

Konservativci, ki so v svoji dolgoletni upravi pravzaprav deželo privedli v sedanjo krizo, a je te jeseni ta dosegla le svoj višek, pa zdaj napadajo vlado, češ da ni bilo potrebno napovedati devalvacije. Razumljivo, oni so vselej ob podobnih priložnostih bili deležni večjega razumevanja od strani velikega kapitala, kakor tudi niso morali, kot morajo laburisti, voditi računa o nekaterih vidikih socialne potrošnje, vtem ko so v inozemstvu vedno dobili zaprošeno pomoč.

Devalvacija funta je povzročila pravcati nacionalni šok. Zakaj Britanci — kot sicer tudi vsi ostali narodi — imajo zaupanje v svoj denar, ki ga ljubosumno varujejo.

Po drugi strani pa naj vlada še tako obljubuje, da bo preprečila naraščanje cen, normalno je kljub temu pričakovati, da bo uvoženo blago dražje.

Ali bo sprico vsega tega Wilson primoran tudi zamenjati koga iz svojega kabineta, je trenutno še neznano. Mnogi so, ki zahtevajo glavo finančnega ministra, Jamesa Callaghana. Naj si bo, da je res on kriv za devalvacijo ali pa tudi ne, kolikor je državljane vedno prepričeval, da devalvacije ne bo, bi zdaj nekako prav on moral odgovarjati za vse posledice.

Mimogrede bi bilo treba še omeniti — kar je sicer že znano — da se je za devalvacijo odločilo še nekaj drugih dežel, med katerimi so Irska, Španija, Bermudi, Kenija, Gvajana, Hong-Kong, Danska, Malta in Izrael. Možnost devalvacije pa proučujejo tudi nekatere dežele Commonwealtha, vtem ko so največje zahodne dežele sklenile, da svoje valute ne bodo devalvirale.

Na vidnih straneh londonskega tiska je bila tudi objavljena izjava, ki jo je bil dal francoski finančni minister Michel Debré, v kateri je ta dejal, da njegova vlada podpira britansko devalvacijo in da je «Pariz pripravljen pomagati Londonu». Vendar pa Velika Britanija — po izjavi, kot jo je bil dal Debré — tudi po devalvaciji še ni kvalificirana za sprejem v članstvo skupnega tržišča.

O tem vprašanju prav zdaj razpravlja «šesterica» v Bruslju.

M. BALETIĆ

V soboto in nedeljo so «Beneški fantje» imeli na Tržaškem kar tri koncerte. V soboto zvečer so nastopili v Borštu, v nedeljo popoldne v Marijinem domu v Rojanu, istega dne zvečer pa v kino dvorani v Bazovici.

SICER NEKOLIKO ZAPOZNEL, HKRATI PA ZELO ZANIMIV DOPIS

Kubanka Vera: «Tovariši, bodite zahvaljeni» Grk Milkiades: «Ne morem ostati tu. Grem...»

Kubanski mladinci so neučakani - Grka vleče v zasužnjeno domovino

Vera je s Kube. Majhna je in črnolasa. Oči stroge Lepa je, kakor večina deklet s toplega karibskega otoka. Okoli nje drugi: Ramòn, Lopez, Ricardo, Ana, Maria. Topel stisk roke, ko smo se jim predstavili in povedali, da smo iz Italije.

«Prijatelji smo z italijanskim ljudstvom. Latinska kri nas druži, a danes je prijateljstvo z Vietnamom važno. Fidel y Ho, Cuba y Vietnam — so tako...» Prekrižala je kazalec in sredinec desne roke in ju pokrila z dlanjo druge. «Pa ne zamerite.»

Ni potrebno, mi čutimo isto...

«Prihajamo iz šole, kjer se pripravljajo bodoči učitelji ruskega jezika, iz Sierre Maestre. To je tam, kjer je bil Fidel, kjer se je začela naša revolucija. Boste tudi vi imeli 'Sierro Maestro'?»

Kubanski mladinci so prepričani, da je edina pot do socializma oboroženi upor, gverila, in da je to pot, ki edina pomaga, ko severnoameriški imperializem grozi zadušiti vsako drugo obliko preboda iz kapitalizma zapadnih dežel. Ne zavedajo se, premnogokrat (kubanska revolucija je premlada), da je tako postavljanje zanesenjaško.

«Kuba je luč Latinske Amerike.» In s tem se strinjamo.

Ponosni so na svojo mlado državico. «Primo estado libre de America,» kakor se uradno imenuje. Primero del Union de las Republicas socialistas Latinoamericanas, dodaja Ramon, sanjač, ki mu misli uhajajo daleč, daleč naprej, da sedanjosti ne vidi.

Seveda so lahko ponosni, ko jim je država zgradila nova mesta, razselila Havano po otoku v majhna mesta čednih hišic, ko je vsakemu dala v roke puško in mu ukazala, naj straži Kubo. Narod čuti, da je Kuba njegova, saj je ključ oblasti, puška, v njegovih rokah.

Študentje njihove šole so povečini otroci kmetov Sierre Maestre, pa tudi državnih funkcionarjev iz Havane. Šolo so zgradili sredi gozda, na griču, nedaleč od polj, kjer raste sladkorni trs, največje bogastvo Kube Vsak mesec nekaj dni prežive študentje na poljih, poletje pa sploh. Se domov se ne vračajo. Podobni so delovnim brigadam, od njih jih loči samo povsod pričujoča puška Prepričani so, da jih bodo ZDA nekega dne napadle. «Edino to je logično.» Ne more biti drugače In oni se pripravljajo na odpor hkrati pa hočejo narediti čimvec, doseči čim višjo stopnjo izgradnje socializma.

Kuba je pravzaprav vsa en sam eksperimentalni center Vsaka dežela preizkuša praktično to, kar novi teoretiki kubanske industrializacije pišejo. Če se poskus obnese, prav, če ne, se poskus spremeni...

Med nje je vest o smrti «Che» Guevare padla kakor strela z jasnega. Po telefonu jih je kubansko poslaništvo dan pred Fidelovim govorom, obvestilo, da je «comandante» Che zares umrl.

«Za vsakega revolucionarja, ki pade, se jih dvigne sto.» «Linija je taka,» pravi črnec Lopez. Toda žalost je bila v njihovih očeh tragična. Veselje in ponos sta izginila. Prvič so se zamislili, da je revolucija težka, da ni igrača, da zahteva hude žrtve. Tudi pogoltjivost je prešla Ostalo je samo srce, ki je čutilo, da je po svetu nekaj strašnega, da je smrt povsod pričujoča In to kljub pričanju, da jih bodo ZDA napadle. To je nekaj drugega.

Na žalnem mitingu, ki smo ga organizirali dan pozneje, je spregovoril Ramon. Za njim Vietnamec. Klic «Patria o muerte!», s katerim običajno končujejo svoje govore Kubanci, je bil tokrat občuten.

Po govorih in dolgem vzklikanju latinskoameriški gverili, solidarnosti in internacionalizmu, se je množica mladih razšla. Na hodniku nam je Vera prišla naproti.

«Compañeros, bodite zahvaljeni. Hvala vam, da ste prišli. Hvala vam. V Rimu je policija aretirala trideset mladih, ki so manifestirali za Cheja. Hvala vam.» Jecljala je, drobna in nemočna, tiho nam stiskala roke in nas gledala s solznimi očmi.

Pozneje smo pomislili, da bi se nam ne smela zahvaljevati. Kaj je sploh bilo nenavadnega v naši prisotnosti na manifestaciji? Kaj je sploh bilo nenavadnega v manifestaciji rimske mladine?

Vera je dvomila v internacionalizem. Dvomila je v mednarodno solidarnost, ker se je čutila, na Kubi, osamljena. Polemika, ki je v teku, po konferenci «Tricontinental» je uverila marsikaterega Kubanca, da jih drugi ne razumejo. Preveč so merili vse po svoji strastnosti. Polemizirati ne pomeni še biti sovražnik, še manj pa biti hladen do tega, kar se dogaja v Latinski Ameriki.

Včeraj je doumela

* * *

«Kdo je globlje občutil globočino čustev, ko je zaživel v svoji neskončnosti lepoto, ako ne stari Helen?» se zaman vprašuje predavatelj grške filozofije. In vendar, kljub njemu, je Grk živel do danes kakor človek in kakor človek je čutil velike izbire naše dobe. V globočini zgodovine sluti njegova ljubezen do svobode, in na zaslonu riše slike iz časov boja proti Turkom, boja za narodno svobodo. In še dalje, lepoto življenja po svoji izbiri, ki je izročila orožje v roke Helenu tedaj, ko so narodi v Evropi vstajali proti črni tiraniji.

Danes se tragedija ponavlja. Morda bi usoda dodelila prav njemu, narodu, ki tako globoko čuti, naj izpije do dna grenko čašo trpljenja in upanja. Milkiades nas je popeljal v svet tega upanja, v ozki sobi moskovske univerze.

Srečanje... Svojemu članku, posvečenemu brez vsake retorike, ki je vedno zaman, prav njemu, prijatelju, ki danes, ko pišem, ob dveh ponoči, potuje proti neznanemu svetu evropskega zahoda, da bi dosegel s svojim delom svoj izmučeni narod in mu dal to, kar velevata čas in dolžnost revolucionarja. Njegovo ime in značilnosti obraza sem moral zamenjati na njegovo željo, a duša ostane ista.

Ob petdesetletju velikega oktobra, ki je pognal na ulice pred Zimskim dvorcem v Petrogradu sestradane množice delavcev in vojakov, posvečam tem revolucionarjem, ki jih je pot življenja združila v velikem mednarodnem občestvu, v teh oktobrskih dneh v Moskvi, v letu osvajanja planetov, ko se hkrati narodi bore širom po zemeljskem šaru, za svobodo in življenje vredno imena človeka, te svoje zapise, ki niso dovršeni, niso pravzaprav za tisk, a je pač čas tak da je treba ljudem dati nekaj, česar trenutek ne zmore, srce pa.

Milkiades. Srečal sem ga prvič, ko je, sivolas pri svojih štirideset letih, vodil po hodnikih moskovske zgradbe univerze skupino njemu tedaj povsem neznanih študentov iz Italije.

«Bili so tovariši,» in to je v nekaterih trenutkih dovolj. S temi besedami se je predstavil.

Še istega večera smo ga spoznali. Bil je Grk, ki ga je vojaški puč zadržal v Moskvi kamor je prišel po ne popolnoma legalni poti. Njegovo rodno mesto leži na Kreti, «ki se je vedno prva odzvala klicu svobode», od časov Turkov do danes. In istega večera sem sedel v njegovi sobi, podobni sobam vseh študentov moskovske univerze. Luč je ugasil in prižgal svečo. Ob medlem brlenju je vstavil ploščo. Dim cigaret je risal arabeske v luči voščenke, medtem ko se je po sobi razlil zvok buzukija zamolklih udarcev v strune. Glas se je povzdignil in zastokal pesem grškega ljudstva. Kolikokrat se je beseda «lefteriá» razlila po sobi. Svoboda. Milkiades je zaprl oči in nas pustil same v sobi. Njegove oči so gledale morje, skale in palme. Za njimi sence črnih vojščakov.

«Ne morem ostati tu, v Sovjetski zvezi, kjer ne morem storiti ničesar. Besede ne zaležejo, v Evropi, v Grčiji pa so milijoni, ki so jim pognali strah v kosti. Pregnali ga bomo. Gremo.»

Pripovedoval nam je o svoji domovini, o gostilnah na Pireju, kjer se v dimu in smradu gnilih mrež družijo mornarji sveta z revščino grškega krasa. O Kreti, kjer je narod spal s puško ob zglavju in s svobodo v srcu. O Atenah, kjer živi njegov veliki prijatelj Mikis Theodorakis, ki se je zaljubil v narodno umetnost in nanjo vcepil sadiko čustev Grka dvajsetega stoletja

Pripovedoval je o hčerki, ki ima že štiri leta, a je ni videl že od dne, ko je odpotoval v tujino za kruhom. Črni generali so mu zastavili pot.

Iz omare je izvlekel steklenico vina.

«Ne pij kakor Rusi, vse hkrati. Naj vonjam duh trt, naj slišim kletev kmeta, ki jih je gojil, naj okusim vino s svojimi grešnimi ustnicami. Ni važno koliko ga je, važno je, da ga je nekaj...» Nalil je za prst, morda še manj in pokusil.

«Vi ga pijete samo z ustmi. Za trenutek se vam razlije po jeziku in vam ga osladi, a se hkrati steče v grlo, kjer je čut gluh. Čemu to? Mar je življenje za to, da se živi, ali zato, da te uči v lepoti?»

Oko je strogo pogledalo na tistega, ki je srepo gledal in obšel besede. «Vsaka stvar je v življenju taka. Dati ji moraš čas, da jo okusiš, prepustiti jo moraš vsemu svojemu Jazu, naj se z njo zbliža. Šele nato je moreš odgristi košček.»

Ime mu je Milkiades. Komunist, ki je v času oktobra sklenil oditi iz SZ na drugo, težjo pot. Pot boja in trpljenja. Danes, ko ti, bralec bereš te vrstice, morda brodi po prestolnici kake dežele, med Grki in s praznimi žepi organizira odpor.

On tako proslavlja oktober, ki je odprl človeštvu pot svobode.

* * *

Oktobrska revolucija ni samo dogodek, ki je dal oblast delavskemu razredu v carski Rusiji. Ta dogodek je brez dvoma «vplival na vse bodoče dogajanje na svetu», kakor je v Kremlju rekel Tito, med svečanostjo v čast 50-letnice oktobra.

Ravno zaradi tega internacionalističnega prizvoka te proslave sem hotel zapisati za bralce «Primorskega dnevnika» srečanja z ljudmi, ki delajo za revolucijo na drugih straneh sveta in ki so se srečali tu, v Moskvi, ob priliki tega skupnega praznika.

STOJAN SPETIČ

AMERIČANI NAPOVEDUJEJO

V bližnjih dneh bodo Sovjeti obleteli Luno?

Washington, 21. — Glasovi, ki že nekaj tednov krožijo po Washingtonu v zvezi z morebitnimi senzacionalnimi sovjetskimi vesoljskimi poskusi, med katerimi tudi obletenje Lune, so bili prvič uradno obdelani v nekem poročilu, ki ga je pripravila kongresna biblioteka. V poročilu se omenja možnost sovjetskega poleta Zemlja-Luna in vrnitev na Zemljo, seveda brez pristanka na Luni. To bi se zgodilo v «primernem obdobju» ki se za Sovjetsko zvezo začne v sredo 23. novembra in traja do četrtka 24. t. m.

Sovjetska vesoljska ladja bi tokrat odšla na pot prazna, torej brez posadke in tudi brez vsakega živega bitja. V naslednjem poskusu pa naj bi v vesoljsko ladjo dali živali, v prihodnjem poletju pa bi naj sovjetski astronavti z vesoljsko kabino obleteli Luno in se seveda vrnili na Zemljo. Jasno je, da bi v tem primeru še ne pristali na Luni, pač pa bi bližnje nebesno telo le obleteli na določeni razdalji od njegove površine.

Te etape nadaljnjega razvoja za osvajanje Lune se označujejo kot tehnično možne, vendar pa ne nujne, etape sovjetske astronavtike. O tem govori že omenjeno poročilo, ki ga je izdelal strokovnjak kongresne knjižnice Charles Sheldon. Pravzaprav so proučevanja, ki so privedla do tega poročila, izvedli člani zbornične komisije za znanost in astronavtiko, Charles Sheldon pa ga je sestavil in objavil.

Vesti, ki so se v preteklih tednih v zvezi s tem širile in beležile, nakazujejo možnost, da bo Sovjetska zveza skušala obleteti Luno ali že v omenjenih dveh dneh novembra, ali pa v dneh od 20. do 22. decembra.

Poleg tega morebitnega poleta okoli Lune se je omenjala možnost izstrelitve na krožno pot okoli Zemlje velike vesoljske ladje s posadko treh ali petih astronavtov. Sovjetski tisk je po tem, kar beležijo ameriški astronavtski krogi, dal v zadnjih časih poudarek programom brez posadk, to se pravi pošiljanju vesoljskih ladij in sond, ki izvajajo svoje naloge na temelju skrajnega avtomatizma. Avtomatizem je sploh osrednja usmeritev sovjetske astronavtike. Že vrsto mesecev je poudarek prav na tem.

V poročilu, ki ga je sestavil Sheldon, se posebej poudarja, da so v tekočem letu sovjetski vesoljski poskusi za 60 odst. bolj intenzivni, kot so bili v prvih desetih mesecih lanskega leta. Sploh je bilo letošnje leto za Sovjetsko zvezo najbolj živo vesoljsko leto vse od 1957 do danes, to se pravi vse od leta, ko so izstrelili svoj prvi sputnik. Zadnji uspeh, ki ga je sovjetska astronavtika zabeležila v letošnjem letu, je bila avtomatična priključitev dveh Kozmosov. Bilo je to 30. oktobra letos. S tem svojim naglim napredovanjem bi mogla sovjetska astronavtika v prihodnjih šestih mesecih krepko pospešiti svojo pot proti Luni, veliko hitreje, kot bi to mogle ZDA, pravi poročilo v katerem še beremo, da NASA računa, da bo v juniju prihodnjega leta prvič poslala okoli Zemlje vesoljsko ladjo «Apolon» z astronavti, sovjetska astronavtika pa bi po istih poročilih mogla biti v juliju prihodnjega leta tehnično že pripravljena poslati skupino astronavtov do Lune in jim zagotoviti vrnitev na Zemljo.

Ker je 23. in 24. november tu in ker tudi naslednji «primeren datum», 20. in 22. december, ni daleč, bo bolje počakati in konkretno preveriti te napovedi, kajti možno je tudi to, da v določenih ameriških krogih sovjetske uspehe in morebitne nadaljnje poskuse poudarjajo ne toliko iz resničnega prepričanja, pač pa za to, da bi od kongresa dobili več sredstev za astronavtiko, ki da so jo v zadnjih časih nekoliko «zanemarili».

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Dan bo primeren za kulturno udejstvovanje. Neko povsem naključno srečanje utegne spremeniti vašo življenjsko pot.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Imeli boste neko izvrstno zamisel v zvezi s svojim strokovnim delom. Skušajte dvigniti svoj ugled v družini.

DVOJČKA (od 21.5 do 21.6.) Nepriljeten občutek ki ga imate v stiku z ljudmi, je v zvezi s slabim zdravjem. Obnovite stike z nekim bližnjim sorodnikom.

RAK (od 22.6 do 22.7.) Danes nikakor ne postavljajte kakih važnejših zahtev svojim predstojnikom. Izbanjši spor z nekim občutljivim prijateljem.

LEV (od 23.7. do 23.8.) Primeren dan za razčiščenje nekega bistvenega vprašanja. Ne maščujte se nad osebo, ki vam dejansko ni bila prizadela nič hudega

DEVICA (od 24.8 do 22.9.) Potrebni zagon in samozaupanje vam ne primanjkujeta, skušajte ju izkoristiti v kar največji meri. Srečali se boste z neko staro ljubeznijo.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Preden boste prejeli neko zasluženo priznanje, boste morali prestati še neko preizkušnjo. Izredna čustvena razgibanost.

ŠKORPION (od 23.10. do 21.11.) Sreča se domala vedno navezuje na ambicijo, obe pa vas vodita k uspehu. Imeniten večer v družbi s prijatelji.

STRELEC (od 22.11 do 21.12.) Okoliščine vam bodo bolj naklonjene kot v preteklosti. Dobre perspektive za vse ljubezenske parčke.

KOZOROG (od 22.12 do 20.1.) V neki zapleteni zadevi vam bo v večjo pomoč dober nos kot pa vsi nasveti. Ne storite ničesar, kar bi povečalo zavist sosedov.

VODNAR (od 21 1 do 19.2.) Kot ustvarjeni ste za vse, kar zahteva navdušenje in doslednost. Potrebno je, da se v nekem sporu opredelite.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Spremenili boste svoje poslovanje v bolj učinkovito dejavnost Ugodni pogoji za dober razvoj čustvenega življenja.

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

G. Gambino in M. Padovan v Torbandena

V obeh prostorih galerije Tordandena se vršita istočasno 29. in 30. razstava. Na prvi se nam predstavlja z dvanajstimi olji Giuseppe Gambino, Sicilijanec, ki pa že nad deset let deluje v Benetkah. Je to svojevrstno krepak ekspresionist, slikar živahnih črnoobrobljenih barv in oglatih oblik. Samouk, ki kljub dolgemu popotovanju po Evropi ni zatajil temperamenta svojega juga. Bodisi ko slika Rim ali Benetke, povsod žari barvitost juga. Rimski Quirinale gori v rdečih barvah kot v Neronovem požaru, beneške hiše pa se navpično dvigajo kot plameni sveč.

Ta bivši črkostavec in reklamni risar se sedaj umetniško izživlja z neobičajno zvestobo do predmeta, ki pa mu ni le likovni model. Prodira globlje vanj. V ognjevitih črnoobrobljenih pokrajinah je nekaj, kar jih pretresa, kot bobnanje korakov in pesem množic. Ko slika ljudi, kot v oljih «Ptičar», «Pivec» in «Vrtiljak», pa čutimo, kako skuša prodreti v njih socialno okolje, v njih skrbi in težave. Povezavo z nekdanjo novo stvarnostjo menimo videti tudi v uvodu kataloga, ki mu ga je napisal slavni pobornik te struje, Renato Cuttuso, ko poudarja Gambinovo likovno doslednost.

S slikarsko tradicijo pa je prekinil v Rimu živeči Tržačan Mario Padovan, ki razstavlja v drugem prostoru velika platna. So to tempere, ki pa vzbujajo vtis pestrih vzorcev tkanin v ogromni povečavi. Rešetkasto v obliki satovja in v drugih mrežastih vzorcih prekrite površine, ki spominjajo na razne tiskarske rastre, še povečujejo omenjeni dojem. Padovan hoče namreč ustvarjati v skladu s svojo dobo, ne toliko vsebinsko, kot tehnično, čeprav prvo ponekod prekrito pronica iz teh del.

Tako je industrijski značaj našega časa, ki prehaja tudi v intenzivnost kmetijstva, gotovo naznačen v sliki z velikanskim jabolkom, ki prevladuje nad pokrajino. Uveljavlja se tu mešanica pop in op-arta, kot kaže mtgotanje oblik v sliki «Grozdje in pokrajina».

To je zanj naravno, ker je Padovan pričel najprej nastopati v Kaliforniji. Šele leto nato je imel v Občinski galeriji svojo prvo osebno razstavo pri nas. Nastopil je tudi v New Yorku, v Teheranu in, seveda, v najvažnejših mestih Italije. Od 1959. leta pa uspešno sodeluje na raznih mednarodnih in domačih skupnih razstavah, ki so mu prinesla priznanja za napredno usmerjeno iskanje likovnega razvoja v prikazanem minetiziranem načinu posredovanja svoje dobe.

MILKO BAMBIČ

Umrl je dr. Funk, «oče» vitaminov

NEW YORK, 21. — V mestu Albany je umrl v starosti 83 let dr. Kazimir Funk, sloviti znanstvenik, kateremu se pripisuje odkritje nekaterih vrst vitaminov in ki je tudi prvi uporabil izraz «vitamin», ki je danes vsak dan na ustih milijonov ljudi.

Dr. Kazimir Funk se je rodil na Poljskem, kjer se je tudi šolal in se specializiral v raziskavah hormonov, sladkorne bolezni ter raka. Sodeloval je na številnih zborovanjih v zvezi s temi strokami v Varšavi, v Berlinu, Parizu in Londonu. Leta 1915 pa se je preselil v ZDA, kjer je tudi ostal.

Prvič je dr. Kazimir Funk uporabil besedo vitamin leta 1912. v nekem članku, ki ga je objavil v britanski medicinski reviji. V članku je govoril o svojem odkritju neke sestavine riža, ki zaščiti človeka pred boleznijo beri-beri. Dr. Kazimir je prišel do tega odkritja po dolgih raziskavah na Pasteurjevem zavodu v Parizu. Sestavini je tudi dal ime vitamin B1 ali tudi tiamin.

V svojem članku pa je dr. Funk zatrdil, da obstajajo štiri vrste vitaminov in sicer vitamini B1, B2, C in D, ki so bistveni za človekovo zdravje. V poznejših letih so drugi znanstveniki odkrili še vrsto vitaminov.

Odkar se je dr. Funk naselil v ZDA, se je opredelil predvsem za proučevanje raka, vendar pa je še sam podlegel tej za sedaj še neukročeni bolezni.

Po koncertu v Novi Gorici

Čudoviti «Kaval» k letu v Gorici?

V Jugoslaviji je gostoval teden dni gotovo najboljši bolgarski moški pevski zbor «Kaval» — ime je vzeto po značilnem bolgarskem narodnem inštrumentu. Zbor, ki šteje 80 članov in ima za sabo 40 let življenja, pozna samo pot navzgor. Sestavljajo ga amaterji različnih strok; vsakega od njih pa odlikujejo ljubezen do petja ter glasovna izšolanost. Svoje gostovanje po Jugoslaviji je zbor zaključil v Novi Gorici, kjer so se zaključnega srečanja udeležili tudi predstavniki društva «Seghizzi» in ga povabili na prihodnjo mednarodno tekmovanje. Tako se prihodnjo leto obeta v tem obmejnem mestu poleg slovenskih, italijanskih, avstrijskih, hrvatskih in čeških pevcev še bolgarski. Predstavniki zbora so namreč vabilo navdušeno sprejeli.

Kronika iz življenja zbora pravi, da so pevci v začetku delovali v okviru pevskega krožka, ki je širil popularno glasbeno dejavnost. Nastopali so na raznih prireditvah. Šele ko se je zbor organizacijsko utrdil, je 1929. leta izvedel prvi celovečerni koncert. Potlej se je začela njegova pot navzgor. Prestopil je meje države in bil povsod toplo sprejet. Do sedaj je zbor nastopal že na Madžarskem, v Veliki Britaniji, v Franciji ter v Jugoslaviji. V posameznih državah je večkrat nastopal. V zadnjem obdobju ne mine leto, da ne bi gostoval v tujini.

Za izredno kvaliteto je bil zbor deležen številnih pohval in odlikovanj v Bolgariji in v tujini. Med drugim je zbor prejel zlati medalji na bolgarskem državnem tekmovanju, dalje pravo nagrado na mednarodnem tekmovanju v Debrecinu na Madžarskem; odlikovan pa je bil z bolgarskim odlikovanjem Cirila in Metoda. Posebna odlikovanja so dobili tudi njegovi pevci, ki jih odlikuje glasbena nadarjenost in prizadevnost.

Da je zbor dosegel kvaliteto, s kakršno se lahko ponaša le malokateri zbor na svetu, gre nedvomno zasluga predvsem njegovemu dirigentu, ki ga vodi že 26 let. Atanas Margaritov, tako je ime dirigentu, je s svojo dirigentsko palico vodil kot gost že najboljše zbore v Parizu, Neaplju, na Dunaju, v Bruslju, Barceloni, Moskvi, Kijevu, Pragi in Beogradu. Hkrati z zborom «Kaval» vodi tudi zbor sofijske državne Opere.

Zbor «Kaval», katerega pesmi so posneli številni radijski in televizijski študiji, med drugim v Parizu, Londonu in Budimpešti, ima naštudiran izredno bogat program. Poleg bolgarskih narodnih in umetnih pesmi izvaja na svojih gostovanjih tudi pesmi v drugih jezikih. V repertoar ima med drugim uvrščena dela svetovno znanih skladateljev kakor so Glinka, Šostakovič, Beethoven, Mozart, Schubert, Brahms, Strauss, Verdi, Smetana in drugi.

Ko smo se ob zaključku njihovega gostovanja v Jugoslaviji pogovarjali z nekaterimi člani zbora so nam med drugim pokazali knjige vtisov ter izrezke iz časnikov z gostovanj zbora. Pogosto smo zasledili primerjavo zbora z zborom Rdeče armade, ki velja za nenadkriljivega. To govori dovolj o njegovi umetniški ravni. Če bo uresničena pobuda, da bo prihodnje leto zbor gostoval v Gorici, bo to vsekakor edinstveno doživetje in hkrati laskav uspeh za organizatorje tekmovanj v okviru društva «Seghizzi»

RADIO TELEVIZIJA

SREDA, 22. NOVEMBRA 1967

Radio Trst A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila - 7.00 Koledar - 7.30 Jutranja glasba - 11.40 in 17.40 Radio za šole - 12.00 Elektronske orgle - 12.10 Brali smo za vas - 12.20 Za vsakogar nekaj 13.30 Glasba iz filmov - 17.00 Tržaški mandolinski ansambel - 17.20 Pravna posvetovalnica - 17.30 «The Charleston Hot Peppers» - 18.00 Orkester R. Marina - 18.15 Umetnost in prireditve - 18.30 Ljudske pesmi - 18.55 Motivi A. Sciascie - 19.10 Zdravniška posvetovalnica - 19.20 Razkuštrane pesmi 20.00 Šport - 20.35 Simf. koncert - v odmoru: «Za vašo knjižno polico» - 22.05 Solisti lahke glasbe - 22.45 Sentimentalne melodije.

Trst

12.05 Plošče 12.25 Tretja stran - 13.15 Orkester F. Russa - 13.40 Iz Wagnerjeve opere «Somrak bogov» - 14.30 Orkester Safred.

Koper

6.30, 7.30, 12.30, 13.30, 14.30, 16.00, 19.15 Poročila - 7.10 Jutranja glasba - 8.00 Prenos RL - 10.15 Ansambel Brasseur 10.45 Plošče - 11.00 Otroški kotiček - 11.30 Današnji pevci - 11.45 Glasbeni zmenek - 12.00 in 13.00 Glasba po željah - 13.40 Ritmi in popevke - 14.00 Male skladbe - 14.45 Prodajalna plošč - 15.30 Zborovsko petje - 16.30 Otroški kotiček - 16.45 Operna glasba - 17.40 Zborovsko petje - 18.00 in 19.30 Prenos RL - 19.00 Ritmi - 22.10 Orkester.

Nacionalni program

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila - 8.30 Jutranje pesmi - 9.07 Zvočni trak - 10.05 Šola - 10.35 in 11.00 Ura glasbe - 11.30 Glasbena antologija - 12.05 Kontrapunkt - 13.20 Poje C. Villa - 14.40 in 15.10 Ital. popevke 16.00 Program za mladino - 16.30 Komorna glasba - 17.35 Neapeljske pesmi - 17.45 Knjižne novosti - 18.15 Glasba za mladino - 19.35 Luna park - 20.20 E. Bassano: «I figli non si inventano» - 21.45 Simf. koncert.

II. program

7.30, 8.30, 13.30, 14.30 19.30 Poročila - 8.45 Orkester - 9.40 Glasbeni album - 10.00 Radijska priredba - 10.15 Jazz - 10.40 Glasba po željah - 11.40 Pesmi desetletja - 14.04 Juke box - 15.15 Trio Santoliquido - 16.05 Mednarodna lahka glasba - 16.38 Popoldanski spored - 18.35 Enotni razred - 20.30 Zbori in orkestri - 21.10 Z mikrofonom v Bussetu

III. program

10.00 Operna glasba - 10.30 Giulianijeva Velika sonata - 10.50 Skrjabin in Delius - 12.50 Simf. koncert - 14.30 Sopranistka D. Andrews in pianist M. Caporaloni - 15.05 Ipolitova Kavkaška suita - 15.50 Bach in Schubert - 17.10 Haydnov divertimento - 17.20 Nemščina - 17.45 Prokofjev, Simf. štev. 7 - 18.15 Gospodarska rubrika - 18.30 Lahka glasba - 18.45 Kulturni pregled - 19.15 Koncert - 20.25 Scarlattijeve skladke - 21.45 Jazz.

Slovenija

7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 19.30 Poročila - 6.30 in 7.25 Informativna oddaja - 8.08 Glasbena matineja - 8.55 Pravljice in zgodbe - 9.10 Slovenski pevci - 9.45 Glasbena pravljica - 10.15 Pri vas doma - 11.00 Turistični napotki - 11.15 Slov. narodne 12.00 Na današnji dan - 12.10 Med romantičnimi uverturami - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Operetni napevi - 13.30 Priporočajo vam... - 14.05 Za razvedrilo - 15.45 J. Stern: Prvo srečanje z M. Lowyjem (podlistek) - 16.00 Vsak dan za vas - 17.05 Mladina sebi in vam - 18.00 Aktualnosti - 18.15 Sopranistka Marinka Grajzar - 18.40 Naš razgovor - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Plesni orkester - 20.00 Gounod: «Faust» 22.10 Z mednarodnega festivala jazza - 23.05 Literarni nokturno

Ital. televizija

10.30—12.30 Šola 17.00 Giocagiò - 17.30 Dnevnik - 17.45 Program za mladino - 18.45 TV razprava: Predor skozi Alpe - 19.45 Šport in ital. kronike - 20.30 Dnevnik - 21.00 Ruska revolucija - 22.00 Športna sreda - 23.00 Dnevnik.

II. kanal

21.00 Dnevnik - 21.15 Film «Sopra di noi, il mare» - 22.50 Gospodarska rubrika.

Jug. televizija

17.00, 20.00 in 22.40 Poročila - 13.50 Praga: Nogomet ČSSR-Irska - 17.05 Lutkovna igra 17.25 Spominčki in priljubljeni konjički — film - 17.55 Obzornik 18.15 Združenje radovednežev - 19.00 Reportaža - 19.30 Portreti dokumentaristov: M. Štrbac - 20.40 V smeri kažipota: Celje - 21.40 Srce.

Goriško-beneški dnevnik

NOVOGORIČANI NA OBISKU V GORICI

Socialni delavci v Dijaškem domu

Obiskali so tudi druge ustanove Koristna obmejna izmenjava izkušenj

Včeraj dopoldne se je mudila na uradnem obisku v Gorici delegacija socialnih asistentov iz Nove Gorice. V dopoldanskih urah sta jo na županstvu sprejela župan Martina in odbornik za zdravstvo dr. Tomassich. Delegacija je obiskala Slovenski dijaški dom v Gorici, kjer jo je sprejel ravnatelj dr. Sancin, ki ji je razkazal prostore ter opisal način dela. Obžaloval je, da mora zavod delovati izključno z lastnimi sredstvi, ter pripomnil, da si prizadevajo dobiti sredstva iz javnih skladov.

Nato so obiskali dom počitka v Ločniku ter otroški vrtec in zavod Lenassi. Goste je spremljal tajnik občinske skupščine. Stiki spadajo v okvir izmenjav izkušenj na različnih področjih udejstvovanja občin Gorica in Nova Gorica.

Načelniki odsekov UGG

Odbor društva Unione Ginnastica je imel na svojem sedežu redno sejo pod predsedstvom Giovannija Bigota.

Odborniki so proučili položaj posameznih sekcij, zlasti njihovo notranjo ureditev. Ob tej priliki so imenovali nekatere nove načelnike odsekov, ali potrdili dosedanje. Kar se tiče košarke, bo vodil sekcijo predsednik Bigot s pomočnikoma Bacchetti in Spangher. Za hokej in umetno drsanje bo še naprej skrbel prof. Simoni, za judo Emilio Vogric, za kolesarstvo V. Bergamasco, telovadni odsek pa bo vodil Maurenzi.

Bencin, sladkor in kava proste cone

Letošnja nakazila za bencin, nafto in olje proste cone bodo razdeljevali pri ACI in EAM v Gorici, Krminu, Gradiški, Tržiču in Gradežu še do 10. decembra.

Ta nakazila bodo ostala v veljavi do 31. decembra 1967. Po tem datumu boni ne bodo več veljavni.

Sladkor in kavo proste cone za oktober, november in december bodo v nekaj dneh začeli razdeljevati. Datum bo trgovinska zbornica sporočila naknadno.

Razni ukrepi odbora trgovinske zbornice

V petek 17. t.m. je bila seja odbora trgovinske zbornice, na kateri je predsednik Bressan poročal o nedavnem sestanku vodstva državne zveze trgovinskih zbornic, katerega se je udeležil kot redni član odbora. Poročal je tudi o sestanku, ki ga je imel z glavnim tajnikom italijanske zbornice za Avstrijo prof. Camisijem skupaj s predsednikom zveze industrijcev, trgovcev, in z glavnim tajnikom pokrajinske trgovinske zbornice iz Gorice. Napovedal je tudi bližnji sestanek posebnega odbora, ki mu je poverjeno proučevanje novega pravilnika proste cone.

Odbor je nato določil zastopnike trgovinske zbornice, ki se bodo udeležili zborovanja za trgovinske odnose z državami srednje in vzhodne Evrope, ki bo v Vidmu dne 26. in 27. novembra

Odobrili so nadalje pristop h konzorciju za obalne vodne poti v Benečiji, v katerem bodo tudi zbornice iz Trsta, Vidma, Trevisa in Benetk. Odobrili so tudi živinorejski program za leto 1967 ter več drugih ukrepov rednega upravnega značaja. Ob koncu so sprejeli tudi ustrezne ukrepe za zaključno letošnje razdeljevanje blaga proste cone.

SOGLASEN SKLEP MESARJEV

Jutri v Gorici zapora mesnic

Mesarji hočejo na takšen način opozoriti na kršenje sporazuma o krajevnem prometu

Goriške mesnice bodo jutri ves dan zaprte. Mesarji, ki so ta sklep sprejeli na svoji skupščini prejšnji četrtek, utemeljujejo svojo odločitev z nezakonito prodajo mesa na pokritem trgu. Sklep o zapori mesnic so sprejeli soglasno v znak protesta proti sedanjim razmeram v trgovini z mesom, da bi opozorili oblasti, ki so za to postavljene, na spoštovanje zakonov.

Krajevni sporazum o malem obmejnem prometu izrecno prepoveduje, da bi lastniki propustnic prodajali blago, ki ga prinesejo čez mejo. Sedanja praksa je v odločnem nasprotju s krajevnim sporazumom, ki ne bi tako očitno škodoval kategoriji, če bi ga primerno spoštovali.

Po podatkih se je količina prodanega mesa v mesnicah od 1954. leta, ko je pričel veljati sporazum o malem osebnem prometu, do danes zmanjšala za 40 odstotkov.

Protestu goriških mesarjev so se hoteli pridružiti tudi pripadniki te kategorije iz ostalih krajev pokrajine in tržiškega območja, vendar so zaenkrat sklenili odgoditi splošno zaporo v pričakovanju, da bodo mestna policija, zdravstvene in obmejne oblasti sprejele ustrezne ukrepe.

Mesarji bodo na spuščene navojnice pritrdili lepak, v katerem bodo poudarili, da se je prodaja mesa v 13 letih znižala od 11.687 stotov v letu 1954 na 7.596 stotov v letu 1966, medtem ko naj bi se v letu 1967 ta količina še znižala. Mesarji zahtevajo ohranitev prisrčnih stikov s prebivalstvom sosednjega območja, obenem pa poudarjajo, da mesarji v prid tega višjega interesa ne morejo doprinašati večjih žrtev kot jih predvideva obmejni sporazum. (Na sliki mesarji na skupščini, ki ji je predsedoval Rudolf Volk, predsednik kategorije).

Pogreb slovenskega dijaka iz Ronk

Včeraj dopoldne so pokopali 18-letnega Vladimira Staniča, nekdanjega dijaka slovenske nižje srednje šole v Ul. Randaccio, ki so ga sošolci poznali pod imenom Cvetko. Umrl je prejšnji dan v civilni bolnišnici v Gorici zaradi zahrbtne bolezni, ki je za njo bolehal tri leta. Na zadnji poti so ga pospremili dijaki in profesorji na slovenskih šolah, pa tudi zavoda Fermi, kamor se je vpisal letos. Njegovemu spominu so se poklonili z vrsto lepih vencev in šopov rož. Pokopali so ga v Ronkah.

Cvetko se je rodil v Tržiču ter je obiskoval osnovno šolo v Jamljah. Nato se je njegova družina, starši in štirje bratje, preselila v Ronke. Vsi otroci so obiskovali slovenske šole: lep primer narodne zavednosti. Družini pokojnega Cvetkota izrekajo profesorji in dijaki slovenske nižje srednje šole iskreno sožalje.

PREJŠNJI MESEC V TRŽIČU

Zažgala sta ukradeni avto, potem ko sta se z njim zaletela v zid

Okrožno sodišče je včeraj obsodilo oba tatova na skoro 9 let zapora

Včeraj dopoldne sta se morala zagovarjati pred goriškim okrožnim sodiščem 21-letni Aldo Ulian iz Tržiča, Ul. Pascoli 12, ki je po poklicu delavec-cevar in 20-letni Giampaolo Visintin, pleskar iz Tržiča, Ul. Terenziana 61. Oba sta bila zaprta od 11. t.m. v Goriških zaporih, kamor so ju pripeljali po aretaciji v Tržiču.

Obtožnica pravi, da sta v noči od 7. na 8. oktobra letos v Ul. Portorosega v Tržiču s silo odprla in odpeljala fiat 1100, last Giuseppa Milocca iz iste ulice, ki ga je tam parkiral v bližini svojega doma na cesti. Z avtom sta se nato odpeljala po mestu in v Ul. Pascoli treščila z njim v zid pri neki hiši. Pri tem je bil ranjen Visintin v zgornjo ustnico in na desni strani čela. Tudi avto je utrpel precejšnjo škodo, vendar sta ga vseeno zopet spravila v tek in se odpeljala do Ul. Boito, kjer sta zavila na travnik ob cesti in tam vozilo zažgala, da bi zbrisala vsako sled tatvine. Pripomnino naj še, da je bil Ulian izpuščen iz goriških zaporov tisto jutro prej, se pravi 7. oktobra in policija ga je označila kot zakrknjenega kriminalca, ki je bil že 7 krat pred sodniki na zatožni klopi.

Oba sta po aretaciji precej časa tajila vsako krivdo, potem pa sta morala na podlagi dokazilnega materiala in izpovedi prič priznati svojo krivdo. Med drugim je tudi Visintinova zaročenka Aurora Damo izjavila, da ji je zaročenec zaupal nekaj podrobnosti o tej tatvini.

Po krajšem posvetu je sodišče oba obtoženca spoznalo za kriva ter je obsodilo Uliana na pet let, in 4 mesece zapora ter na plačilo 135 tisoč lir globe; poleg tega bo moral odsedeti tudi eno leto pogojne kazni, ki jo je dobil po razsodbi istega sodišča 31. marca letos. Visintina pa so obsodili na 3 leta, 6 mesecev in 20 dni zapora ter 90 tisoč lir globe. Oba bosta morala plačati tudi sodne stroške.

Drž. tož. dr. Caputi, preds. sodišča dr. Storto; sodnika Arculeo in Mazzarella; zap. Petti.

Uspel koncert prof. Berganta

V cerkvi sv. Ignacija na Travniku je bil v ponedeljek zvečer orgelski koncert prof. Berganta iz Nove Gorice. Stevilnemu občinstvu ga je v italijanščini in slovenščini predstavil predstavnik zbora Sv. Ignacija, dvojezično je bilo tudi napovedovanje posameznih skladb. Koncerta so se udeležile vidne osebnosti javnega in oblastvenega življenja iz obeh sosednjih mest

Sporočamo žalostno vest, da nas je v 64. letu starosti po dolgi bolezni zapustil naš dragi mož in oče

Venceslav Štrukelj

Pogreb pokojnega bo danes ob 15.30 iz mrtvašnice goriške civilne bolnišnice v farno cerkev na Svetogorski cesti, od koder bo žalni sprevod krenil na glavno pokopališče.

Žalujoči žena Erminija hčerki Lidija in Franka ter drugo sorodstvo

Gorica, dne 22. novembra 1967

PRED SENATOM SODIŠČA V NOVI GORICI

Za tihotapstvo opija 18 mesecev zapora

8,25 kg opija so jug. cariniki našli v avtomobilu turškega državljana na prehodu v Rožni dolini

Senat občinskega sodišča iz Nove Gorice (predsednik senata Danilo Kertelj, tožilec dr. Marko Lenarčič) je včeraj dopoldne obsodil na eno leto in pol zapora turškega državljana Abdurrahmana Karadurmusa, ki so ga spoznali za krivega tihotapstva opija. V razpravi se je obtoženec hranil, češ da je nedolžen in da ni vedel za zalogo 8.25 kg opija, ki ga je pejljal v nalašč zato narejenem bunkarju. Trdil je, da inkriminirani avtomobil ni njegova last, ampak da ga je dobil v zameno za svojega, ki ga je pustil v Turčiji nekemu svojemu prijatelju, da je z njimi prevažal kruh. Tisti prijatelj naj bi se kasneje pripeljal v Nemčijo ter mu vozilo vrnil. Karadurmus ni vedel pojasniti, odkod sveder v avtomobilu, glede evidenčnih tablic, ki so jih našli pri njem, pa je dajal dokaj komplicirane in malo verjetne dokaze. Pri obsojencu so našli dva potna lista, docela potiskana s pečati iz Zahodne Nemčije, Češkoslovaške, Madžarske in drugih zavodnoevropskih držav. Sodišče je imelo opravka s tihotapcem, članom v mednarodni verigi, ki tega ni hotel priznati, ampak se je izgovarjal, da je navaden rudar, ki že pet let dela v Belgiji.

Karadurmusa so jugoslovanski cariniki 26. oktobra aretirali na prehodu Rdeča hiša skupno s štirimi ostalimi turškimi državljani, ki so se peljali na delo v Belgijo, ker so v skritem prostoru v osebnem vozilu našli 8.25 kg opija, očitno namenjenega potrošnji na Zahodu. Po dveh tednih so štiri izpustili, ker so ugotovili, da s tihotapstvom nimajo zveze, pridržali pa so samo lastnika avtomobila, ki so ga obsodili na zapor ter zaplembo avtomobila in opija.

Kino

Gorica

VERDI. 17—22: «Cifrato speciale», Lang Jeffries in Jose Greci, italijanski barvni film.

CORSO. 17.15: «Io la conoscevo bene», Stefania Sandrelli in Nino Manfredi; italijanski črnobeli film, mladini pod 18. letom prepovedan.

MODERNISSIMO. 16.30—22: «Incompreso». Stefano Colagrande in Anthony Quayle, italijanski barvni film.

CENTRALE. 17.15—21.30: «Thunderbirds, i cavalieri dello spazio», Gerry Anderson, ameriški barvni kinemaskopski film.

VITTORIA. 17.15—2130: «I Comanceros», John Wayne in Ina Balin; ameriški kinemaskopski film v barbah.

Tržič

AZZURRO. 17.30—22: «Top crak», F. Thomas in G. Moschin. Barvni film.

EXCELSIOR. 16—22: «Il ladro di Parigi», G. P. Belmondo. Kinemaskope v barvah.

PRINCIPE. 17.30-22: «L'albero della vita», M. Clift in L. Taylor. Kinemaskope v barvah.

S. MICHELE. 14—22: «Saul e David», N. Wooland in Gauco. Kinemaskope v barvah.

Ronke

EXCELSIOR. Zaprt.

RIO. Zaprt.

DEŽURNE LEKARNE

V GORICI

Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna Cristofoletti, Travnik, tel. 29-72.

V TRŽIČU

Danes ves dan in ponoči je odprta v Tržiču lekarna «Alla Salute», dr. Fabris, Ul. Cosulich 103, tel. 72480.

V RONKAH

Danes ves dan in ponoči je odprta v Ronkah lekarna «All'Angelo» dr. Olivetti, Ul. Roma 23 — tel. 72393.

Šport šport šport

ODBOJKA — V DRUGEM KOLU PRVENSTVA MOŠKE B LIGE

CRDA trši oreh za Bor kot je bilo pričakovati

Šele po petih setih zmaga plavih

Tudi drugi tržaški derby s CRDA so plavi zaključili v svojo korist. Tokrat pa ni šlo vse po olju kot prejšnjo soboto, ko so z gladkim 3:0 odpravili Libertas. Vsa predvidevanja o gladki zmagi so se v soboto na igrišču razblinili in Bor je moral seči po skrajnem agonizmu, da je iztrgal nasprotniku zmago.

Že ob vstopu v telovadnico v Ul. della Valle so ostali plavi razočarani. Razsvetljava namreč ni bila dovolj primerna za odbojko, kajti visokih žog sploh ni bilo mogoče videti. To pa ni razlog, ki naj opraviči slabe igre Bora, kajti nasprotnik je bil ravno tako oškodovan. Vendar vseeno so bili plavi na slabšem, ker niso mogli izvajati navajene tehnične igre. CRDA pa je bil pri tem na boljšem, ker je podlaga njihove igre v glavnem požrtvovalnost. Kljub temu, bi morali plavi bolje zaigrati. Ni šlo in ni šlo. Sistem «četrtega na mrežo», katerega so borovci letos uvedli, ni dal v sobotni tekmi nobenih sadov. Vse prve žoge so plavi slabo lovili, podajač jih je seveda slabo podal in zaključek si lahko sami predstavljamo kakšen je bil. Klavzula tega sistema, ukanitev nasprotnikovega bloka, so redkokdaj izvedli in Borov napad je imel pred seboj dobro urejen blok. Črni dan torej plavih, ki so pokazali samo izredno voljo in požrtvovalnost. Zadostuje, da omenimo prvi set, ko je bila CRDA v vodstvu z 11:2 in so plavi stisnili zobe ter strgali nasprotniku točko za točko in zaključili set z izrednim finišem s 16:14 v svojo korist.

CRDA pa se je v soboto z razliko od prejšnje, ko je izgubila doma proti gasilcem iz Bologne z gladkim 3:0, popolnoma spremenila. Ekipa je v celoti igrala in še posebno se je izkazal njihov blok. Razen tega so igralci zelo dobro branili in uspešno gradili ter dobro zaključevali akcije. To smo opazili v drugem in četrtem setu, ko so pustili plave na 6 in 7. V zadnjem setu pa se je pojavila utrujenost, znak slabe kondicije, in seveda niso mogli iztrgati zmago plavim, ki so nasprotno končali z izrednim finišem.

Takoj po začetnem žvižgu je CRDA z izredno igro napadala in prisilila plave k dvakratnemu timeoutu. Stanje je bilo 11:2 za nasprotnika. Tedaj pa se je pojavila Borova požrtvovalnost in set se je zaključil v korist slovenskih predstavnikov 16:14. Drugi set se je začel kot prvi, a se je nasprotno, končal v korist CRDA s 6:15. Tretji set je potekal v ravnotežju in šele proti koncu je uspelo plavim nabrati 2 točki prednosti in ga zaključiti v svoje dobro s 15:13. Četrti set ponoven monolog CRDA, ki ga je v nekaj minutah osvojila. Še zadnji set. Tokrat pa so plavi dali iz sebe vse svoje in takoj od začetka so se z zagrizenostjo borili za vsako točko in so si nabrali tako prednost, da jih nasprotnik ni utegnil več dohiteti. Set se je končal z zmago plavih 15:10.

Bor—CRDA 3:2 (16:14, 6:15, 15:13, 7:15, 15:10)

BOR — Jurkič, Orel, Plesničar, Fučka, Vodopivec, Uršič, Mijot in Klavdij Veljak.

CRDA — Katalan, Pipan, Fogato, Miserocchi, Muchino, Sorgo, Cedolini, Unterwerger, Matteucci, Coletto.

Sodnik Facchettin (Trst); stranski sodnik Marcon (Trst).

—eddy—

Posnetek s sobotne prvenstvene odbojkarske tekme moške B lige Bor - CRDA. Plavi so tokrat napravili zid, da bi preprečili belim nevaren udarec

V RAZNIH POKALNIH TURNIRJIH

Bologna v Zagrebu Škotje v Neaplju

Gyoer Vasas-Milan ob 22. uri na TV

NEAPELJ, 21. — Napoli bo jutri enajsterici Hiberniana prvo tekmo mest. Trener Napolitanec Pesaola, čanju Škotov z moštvom Aberdeena, katerega so premagali z 1:0, je izjavil, da vsi igralci vzdržijo vseh 90 minut in so zelo nevarni. Po njegovem mnenju pa ima Napoli resno možnost, da si zagotovi jutri prednost, ki bi jo lahko v Edimburgu branil.

Napoli bo še enkrat nastopil brez Sivorija, novosti pa bodo v krilih: Canè bo nadomestil Orlanda, na levi strani pa se bo ponovno pojavil Barison, ki se je v mednarodnih nastopih vedno izkazal. Tekmo bo sodil Švicar Rudolf Scheurer, stranska sodnika pa bosta njegova rojaka Pilet in Despont.

* * *

ZAGREB, 21. — Igralci Bologne so že prispeli v Zagreb, kjer se bodo jutri spoprijeli v povratni tekmi drugega kola turnirja za pokal sejemskih mest z Dinamom. Zagrebčani bodo morali pošteno spremeniti postavo, saj je bilo med nedeljsko tekmo z Rijeko, ki je bila precej ostra, več poškodovanih. Vrhu tega je bil vratar Dautbegović, v Bologni izredno dober, negotov, zaradi česar ni izključeno, da bo Ivica Horvat zamenjal tudi njega.

Kaj pa Bolonjčani? Postava, ki bo nastopila na Maksimirju, se ne bi smela preveč razlikovati od naslednje: Vavassori, Furlanis, Ardizzon, Guarneri, Roversi, Fogli (Tentorio), Perani, Bulgarelli (Fogli), Clerici, Haller, Pascutti (Pace).

* * *

GYOER, 21. — Milan bo jutri nastopil v prvi tekmi za pokal popoldne odigral proti škotski drugega kola za pokaj sejemskih ki je v soboto prisostvoval srečanju Škotov z moštvom Aberdeena, katerega so premagali z 1:0, je

PO ANKETI TT

Ivo Daneu najboljši športnik Slovenije

LJUBLJANA, 21. — Ljubljanski tednik «Tedenska tribuna» je na podlagi ankete med novinarji proglasil za najboljšega športnika Slovenije košarkarja Iva Daneua. Njemu sledijo Miro Cerar (telovadba), Peter Eržen (smučanje), Istvan Korpa (namizni tenis), Borut Basin (košarka), Marjana Lubej (atletika), Franc Škerlj (kolesarstvo), Cirila Pirc (namizni tenis) in Majda Ankele (smučanje). Na slovesni prireditvi, ki bo 24. novembra v Zalcu pri Celju bodo Daneuu izročili zlato plaketo Branka Ziberla, Cerarju srebrno, Erženu pa bronasto.

OBVESTILA

ŠD BREG

javlja, da bo ženski trening v odbojki danes, v sredo, ob 19. uri.

ILJA ERENBURG

SREČANJA S SODOBNIKI

(Odlomki iz knjige «Ljudje, leta, življenje»)

Georg Pabst

Tretji prizor je predstavljal lumpanje belogardističnih oficirjev. Pabst je povabil na snemanje bivše denikinovce. Ohranili so bili svojo vojaško uniformo — težko je reči, na kaj so računali: na obnovo monarhije ali na snemanje filma. Epolete so biestele, sijale so visoke gizdalinske šubare, na rokavih so se šopirile lobanje «bataljona smrti». Pred očmi mi je vstal Krim iz 1920. leta in zelo neprijetno sem se počutil.

Osemdeset belogardistov je pijančevalo v restavraciji «Feodosija». V prvem planu balalajke, ciganske romance, vodka, v kotu pa poljski telefon. K meni so prihajali razgovori statistov: «Že zdavnaj se nisva videla...», «Oprostite, v katerem polku pa ste služili?...»

Pabst je zapovedoval: «Prevedite! Naj se veselijo! Hočem, da se do nezavesti napijejo. Ali razumete?» Neki lepi polkovnik bi moral sleči neko žensko do golega. Ta pa je nenadoma nasprotovala. Pabst je vpil: «Prevedite — naj se ne dela važna in naj ne počenja scen! Hlačke ji bodo pustili. Naj misli, da je na plaži...»

Belogardistični oficirji so dobili po petnajst mark na dan in so bili zelo zadovoljni.

(Med odmorom sem slišal, kako je neki poročnik pripovedoval: «Pravijo, da Cang Co Lin najema Ruse. Dvesto dolarjev akontacije in za na pot...»)

Da bi statisti čim bolje igrali, jim je Pabst obljubil, da jih bo znova poklical: prihodnji teden bodo igrali rdečegardiste, obleke pa jim bo dala UFA. Vendar so se nesrečniki razveselili: to je bilo resničnejše od daljne Kitajske...

Priznati moram, da mi je bilo težko gledati snemanje. Videl sem, kako v pariških kabaretih belogardistični oficirji zabavajo ponočnjake, pojejo, plešejo, preklinjajo in jokajo. Videl sem v beznicah Carigrada na stotine ruskih prostitutk. Glejte, ti oficirji, ki so bili prepričani, da so rešili pred sramoto svojo vojaško čast, so se zdaj veselili, da bodo igrali boljševike... Ah, ne, bolje je ne gledati takšnih prizorov!

Izmed igralcev mi je bil všeč Fritz Rasp. Videti je bil kot resničen zločinec — kadar je ugriznil dekle v roko, potem pa je na modrico položil dolar namesto obliža in pozabil sem, da je bil pred menoj igralec.

Kmalu je Rasp pripotoval v Pariz: Pabst je snemal ulične prizore. Začelo se je deževje in snemanje so morali preložiti in Rasp se je skupaj z menoj potikal po Parizu, vozil se je na sejmarskem vrtiljaku, plesal do nezavesti z veselimi modistkami in sanjaril na obalah Seine. Naglo sva postala prijatelja. Rasp je igral podleže, toda imel je nežno srce, celo sentimentalno in jaz sem ga klical za Jeanno.

Kasneje sva se srečavala v Berlinu in Parizu. Ko je v Nemčiji prišel Hitler na oblast Raspu ni bilo lahko. Znova sem se srečal z njim leta 1945 v Berlinu — po dolgem premoru. Povedal mi je, da je med vojno živel v vzhodnem predmestju. Tam so se utrdili esesovci in z oken streljali na sovjetske vojake. Povedal sem že, da je bil Rasp podoben resničnemu morilcu. Rešile so ga bile moje knjige s posvetili in fotografije, na katerih sva bila skupaj. Sovjetski major mu je stisnil roko in prinesel sladkarije njegovim otrokom.

Toda povrnimo se k letu 1927. Poskušal sem kritizirati scenarij, toda Pabst mi je odgovoril, da se sploh ne razumem na specifičnosti filma, da je treba upoštevati direkcijo, akviziterje in občinstvo.

Nenadoma se je v fantastiko scenarija vmešal popolnoma resničen dogodek: UFA se je znašla na robu bankrota, deficit je dosegel številko petdeset milijonov mark. Izza kulis se je pojavil gospod Hugenberg, novi kralj Nemčije, lastnik stotine listov. Hugenberg je sovražil Stresemanna, liberalizem in golobe miru — mnogo bolj mu je bil všeč enooki pruski orel.

Nova direkcija UFA je predlagala Pabstu, naj spremeni scenarij. Pabst se je poskušal braniti, toda z direktorjem UFA se je bilo mnogo teže pogoditi kot s statisti belogardisti.

Moj prijatelj, ameriški filmski režiser Milestone, ki je bil v začetku tridesetih let režiral film po Remarquovem romanu «Na zahodu nič novega», mi je pripovedoval, da je med snemanjem prišel k njemu producent Laemmle in rekel: «Hočem, da bi bil konec filma srečen.» Milestone je odgovoril: «Dobro, naredil bom srečen razplet: Nemčija bo vojno dobila...»

(Hemingway je molče gledal predvajanje filma po svojem romanu «Zbogom orožje». Šele ko so se na platnu prikazali golobi — režiser je hotel pokazati, da je vojne konec, je Hemingway vstal in rekel: «Glejte, in ptičice so odletele» ter zapustil dvorano pred koncem filma.)

Jaz sem bil seveda mnogo bolj naiven in nisem mogel molče gledati: zdaj sem se zlobno smejal, zdaj sem spet psoval vse po vrsti — Pabsta, Hugenberga, Herzfelda in samega sebe.

Zdaj nočem zagovarjati zapleta svojega romana, napisanega leta 1923 — v njem je precej razvlečenih prizorov. Roman sem pisal in se nisem samo navduševal nad Dickensom, temveč sem bil pod njegovim zelo močnim vplivom (seveda pa tega takrat nisem doumel). Epoha pa je bila drugačna: ni mogoče pisati o boljševiku, ki se ukvarja z ilegalnim delom leta 1920 kot o Dickensovem junaku, ki so ga bili zaprli v ječo za dolžnike, kjer je pil konjak in se šalil z ječarji. Moj roman je bil preveč poln sentimentalizma. Junaka, boljševika Andreja, angažiranega v ilegalnem delu, so obtožili, da je ubil bančnika Raymonda Neya. Andrej bi lahko odgovoril, da je bil tisto noč ,ko je bil izvršen zločin, z bančnikovo nečakinjo Jeanno, ki jo ljubi. Junak tega ni storil in je umrl. Jeanne, ki je bila prej navadno dekle, zdaj marsikaj razume in zanjo se začenja drugo življenje — borba proti svetu laži, denarja in licemerstva. Odide v Moskvo. Tako je napisano v moji knjigi. V filmu pa je bilo videti vse drugače — od posameznosti do bistva. V romanu, na primer, nastopa odvraten francoski policaj Gaston s povešenim nosom. Na platnu ima policaj orlovski nos in plemenito srce. Toda ne gre za Gastona. Pabst si je izmislil srečen razplet V romanu gresta zaljubljenca po pariških ulicah mimo stare cerkve. Jeanne odpelje Andreja v cerkev — tam je mrak, ona pa želi poljubiti Andreja. To je morda eden najbolj realističnih prizorov v romanu, v katerem je veliko nesmiselnega, kot sem bil že rekel. V filmu je Jeanne pobožna katoličanka in vodi Andreja v cerkev, da bi pomolila k bogu. Boljševik kleči na kolenih in Mati božja ga rešuje pred pogubo. Andrej in Jeanne se bosta poročila in imela otroke. Vse se je dobro končalo in gledalec gre lahko mirno spat.

Protestiral sem in pisal pisma redakciji. Herzfeld je objavil moj protest v neki brošuri, to pa ni niti malo vznemirilo akviziterjev niti direkcije UFA. Odgovorili so mi: «Film mora imeti srečen konec.»

Ko sem bil leta 1926 v Tiflisu, je potekal pred ljudskim sodiščem smešen spor. Neko dekle si je izposodilo od drugega dekleta nekaj knjig in jih ni vrnilo. Sodnik je vprašal: «Zakaj niste vrnili knjig?» «Zato, ker sem jih vrgla v reko.» «Kako ste mogli vreči v reko tuje knjige?» Ognjevito dekle je odgovorilo: «Kako pa je Ilja Erenburg lahko tragično končal Jeanne Ney? Prebrala sem jo in se tako razjezila, da sem vse knjige vrgla v reko Kuro...»

Sodnik je obsodil dekle na plačilo knjig. Ne vem, kaj ga je vodilo: ali obramba zasebne lastnine, spoštovanje do knjig ali priznanje pravice umetniku, da tragično zaključi svoje delo.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica 24 Maggio 1/I Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV FRANČISKA st. 20 — Telefon 37-338, 95-823 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — vnaprej, četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir celoletna 7.700 lir — SFRJ posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11 5.374 — Za SFRJ: AD.T, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/1., telefon 22-207 tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani — 501-3-270/1 — OGLASI: Cena oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi tržaške in goriške pokrajine se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana» — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst